

GERESNI ŽENKLAI

NOVELĖS PREMIJA PASKIRTA
VYTAUTUI ALANTUI

IS KARO LAUKO ATEINA GERESNĖS ŽINIOS, KURIŲ ADMINISTRACIJA KOL KAS YPATIN-
GAI NEPABRĖŽIA, LEISDAMA SUSIKOMPRO-
MITUOTI TAIKOS BET KURIA KAINA ŠALI-
NINKAMS. — PREZIDENTAS RUOŠIASI RIN-
KIMAMS PAKILTI KAIP KARO SAKALAS SU
APČIUOPIAMIS LAIMĖJIM AIS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Jei šiandien kas nors pasakytų, kad JAV lai-
mi Vietname, kas būtų
visai natūralu ir logiš-
ka, būtų palaikytas be-
veik bepročiu. Nuotai-
kos užsieniuose ir kraš-
to viduje yra tokios mi-
norinės, kad, anot Time,
net pats prezidentas ne-
nori pasidalinti su savo
tauta tomis optimistinė-
mis žiniomis ir progno-
zais, kurie paskutiniu
laiku pradėjo plaukti į jo
įstaigą. Mat, jeigu jis
vėl atsilieptų optimistiš-
kai, niekas jam nenorė-
tų patikėti ir tik pris-
mintų Gynimo Sekretor-
iaus McNamaros nuo-
latinius teigimus, kad ka-
ras vyksta patenkinama-
mai, kuriuos tačiau tuo-
jau pasekdavo žinios
apie kariuomenės ir jos
išlaikymo išlaidų padid-
inimą. Iš tikrųjų gi virš
dviejų su puse metų be-
sitęsias JAV karą pajė-
gų pietryčių Azijoje di-
dinimas pradeda nešti
pageldaujamus vaisius.
Šiaurinio Vietnamo bom-

bardavimas, kuris pats
vienas ir negali nulem-
ti karo, tam kraštui at-
neša vis didesnius ne-
malonumus ir tuo pa-
čiu karą daro vis sun-
kliau pakellamu. Ameri-
kos lakūnai, skrisdami
virš šiaurinio Vietnamo
labai retai kada besu-
tinka komunistinius Mi-
gus, o ir priešlėktuvinų
raketų veikla kai kurio-
se vietovėse yra aiškiai
susilpnėjusi. Išvada:
šiauriečiams trūksta ra-
ketų.

Optimizmą sukelian-
čių ženklų yra ir Pietuo-
se. Tiesa, vietkongas vis
dar kontroliuoja apie
25% visų Pietų Vietna-
mo gyventojų, kurių viso
labo priskaitoma apie 17
milijonai, tačiau prieš
porą metų jie kontroli-
avo beveik 40% visų gy-
ventojų. Džiaugtis ver-
čia ne tie laimėti 15%,
bet daugiau faktas, kad
gyventojai masiniai bė-
ga iš komunistų kontro-
liuojamų vietovių. Vien
tik paskutiniais metais

visas milijonas vietna-
miečių persikėlė į sau-
gesnius miestus. Tas la-
bai apsunkina komunis-
tų kariuomenei telkti nau-
jokus. Skaičiuojama, kad
šiuo metu jie per mėne-
sį įtraukia į savo pajė-
gas apie 3.500, o dar ne-
seniai traukdavo po
7.000 vyrų ir moterų per
mėnesį. Ir teroro veiks-
mų skaičius krito iš
2.700 iki 1.700 per mė-
nesį.

Akivaizdoje tokio ne-
pasisekimo Pietuose, ko-
munistai buvo priversti
sustiprinti savo tiesio-
ginį spaudimą iš šiau-
rės. Pakutinėmis ži-
niomis, didieji Ameri-
kos bombonešiai net tris
kartus į dieną bombar-
duoja komunistų pozici-
jas, kas reikėtų, kad jie
ten rado vertingus taiki-
nius. Iš viso šiaurėje jau
turima reikalo ne su jud-
riomis, bet pozicinėmis
kautinėmis, primenan-
čiomis I Pas. karą ir Ko-
rėjos karus. Žinia, ka-
riai dėl to gerokai ken-
čia. Apkasuose labai
karšta ir dulkėta arba la-
bai šlapia tuo metu, ka-
da tropikinės liūtys pa-
verčia visą kraštą didžiū-
le pelke. Sunku tačiau ti-
kėtis, kad komunistai no-
rėtų labai ilgai tęsti ak-
tyvų apkasų karą.

Dėl to atsiminus pre-
zidento Johnsono paty-
rimą politikos laukuose,
peršasi mintis, kad ad-
ministracija sąmonin-
gai neakcentuoja gerų ži-
nių iš fronto, tuo būdu
išprovokuodama gali-
mus kandidatus iš res-
publikonų ir pačių de-
mokratų tarpo griežtai
pasisakyti prieš karą
Vietname, kurį reiktų
galimai greičiau vienai-
p ar kitaip baigti. Jiems
visiems pasisakius ir...
susikompromitavus, pre-
zidentas rinkimų iš-
vakarėse galės išeiti su
duomenimis, įrodan-
čiais jo politikos teisin-
gumą, nors karas iki to
laiko dar ir nebūtų pa-
sibaigęs.

Už tat gudresni poli-
tikai iš opozicijos tarpo
ir dabar pasirodo esą la-

Rašytojas Vytautas Alantas, 1966 ir 1967 metų Dirvos novelės konkursų laureatas.

bai santūrus. Toks se-
natorius Dirksenas la-
bai logiškai paaiškina
savo santūrumą: "Pasi-
sakydami prieš preziden-
tą ir nepasitūlydami jo
klos protingos alterna-
tyvos, mes tik stiprina-
me Ho Či Minopasiryz-
mą toliau laikytis. Ir tai
yra svarbiausia mūsų
bėdų priežastis".

Panašios pažiūros
yra ir R. Nixonas, kuris
samprotuoja, kad taikos
bet kuria kaina šalinin-
kas gal ir galėtų laimė-
ti rinkimus, tačiau lai-
mėtojo džiaugsmas ne-
būtų labai ilgas. Netru-
kus karas prasidėtų ku-
rioje nors kitoje šalyje.

Kad prezidentas apsi-
sprendė nesiekti taikos
bet kuria kaina ir tikisi
savo poziciją apginti rin-
kikų "teisme", rodo ir
jo apsisprendimas pra-
dėti konkrečius veiks-
mus apsigynimui nuo...

kiniečių raketų, kurių
dar nėra. Mat, nuo sovie-
tų JAV apsigina savo ra-
ketų bendru skaičium,
kuris, manoma, yra bent
du kartus didesnis už so-
vietų. Atseit, sovietai ne-
gali tikėtis pirmu smū-
giu sunaikinti viso JAV
raketų su atominiais už-
taisais arsenalo. Kaip
ten bebūtų, JAV visuo-

(Nukelta į 2 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

* KAIRE ruošiamas teismas
tiems karininkams ir politikams
teisti, kurie suimti įtarant juos
ruošus sukilimą prieš Nasserį.
* VALST. SEKRETORIAUS
Dean Rusk vienintelė dukterė 18
m. Margaret Elizabeth šiomis
dienomis ištėkėjo už negrų kil-
mės karininko Guy Gibson
Smith.
* AMB. A. GOLDBERG savo
kalboje JTO sesijos metu pa-

1967 m. rugsėjo 20 d.
Dirvos redakcijos patal-
pose buvo susirinkusi
Dirvos novelės konkur-
so komisija -- Vladas
Braziulis, Algis Gar-
lauskas ir Vytautas Ged-
gaudas atrinkti šiais
metais premijuotiną no-
velę iškonkursui atsiųs-
tų 18 novelių.

Premija 250 dolerių,
kurios mecenatas yra
Simas Kašelsonis, nu-
tarta skirti Kanapėno
slapyvardžiu pasirašiu-
siam autoriui už jo no-
velę Ugly Lithuanian.

Atplėšus Kanapėno sla-
pyvardžio vokelį, paaiš-
kėjo, jog premijuotos no-
velės autoriaus tikroji
pavardė yra Vytautas
Alantas, gyvenantis Det-
roite.

Rašytojas Vytautas
Alantas jau antrą kartą
laimi Dirvos novelės kon-
kursą. 1966 m. buvopre-
miuota jo novelė "Vis-
kas galėjo ir kitaip susi-
klostyti..."

Rašytojas Vytautas
Alantas Nepriklausomo-
je Lietuvoje buvo Eltos
direktoriumi, Lietuvos
Aido vyriausioju redak-
toriumi, o atgavus Vil-
nių, Vilniaus miesto te-
atro direktoriumi. Jis
yra išleidęs keletą no-
velių rinkinių, dramos
veikalų ir romanų.

Premija Vytautui Alan-
tui bus įteikta Dirvos ru-
dens baliuje šį šeštadi-
nį, rugsėjo 30 d. Clevel-
lande.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

ČEKOSLOVAKIJOS komunistų organas "Rude Pravo" pirmą
kartą išdrįso pasisakyti prieš sovietišką globėją. Ilgame repor-
taže pasakoma tai, kas jau seniai visiems buvo žinoma, tik ana-
pus geležinės uždaros iki šiam laikui nebuvo išdrįsta viešai
kalbėti. Kai 1945 metais įvyko Prahos sukilimas, amerikiečių
armija, vadovaujama gen. Pattono nepagelbėjo sukilėliams. So-
vietų istorikai aiškino, kad amerikiečių generolas tyčia sulėtino
žygiavimą, kad sukilėliai būtų išžudyti. Bet dabar "Rude Pravo"
laikraštyje vienas sukilimo dalyvių komunistas Smrkovsky vie-
šai pripažįsta, jog amerikiečiai negalėjo ateiti sukilėliams į pa-
galbą dėl paprastos priežasties: pagal sovietų - amerikiečių su-
sitarimą Prahos išlaisvinimas buvo rezervuotas raudonajai ar-
mijai. Amerikiečių armijos vadovybė turėjo laikytis to susitari-
mo, nebent sukilėliai būtų paprašę amerikiečių pagalbos. Gen.
Pattonas buvo pranešęs sukilėliams, kad jis žygiuos į pagalbą.
Jei sukilėliai to pareikalautų, Bet komunistų vadovybė neleido pra-
šyti pagalbos, nes Maskva neturėjo jokio noro matyti amerikie-
čius išlaisvinant Prahą. Pasekoj apie 10,000 sukilėlių žuvo, sovietų
armijai negalint greitai pasiekti Prahos.

Santykių tarp Prahos ir Maskvos paskutiniu metu atšalo,
nors oficialiai neigiamas tas atšalimas. Vienas to "atšalimo"
ženklų yra sumažėjimas rusų kalbos mokymosi. Vietoj 230,000
asmenų, lankusių 1950 m. rusų kalbos kursus, šiandien Čekos-
lovakijoje besimoko tik 50,000. Gatvių, fabriky ir kolchozų pava-
dinimai, turėję pasižymėjusių sovietų pareigūnų vardus diskre-
tiškai pakeičiami čekiškais tautiniais vardais. Net ir futbolo klubi-
bai vėl pasivadino prieš karą buvusiais vardais. Visoj Čekoslo-
vakijoje iš naujo atsirado didelis susidomėjimas vakarietiška kul-
tūra ir mokomasi vakarietiškų kalbų, ypač anglų.

Intelektualių laikysena taip pat sustiprėjo. Kultūros žurnalas
"Tvar" atsiskakė pripažinti, kad vyr. redaktorius būtų skiriamas
partijos ir būtų pakeista žurnalo politinė-kultūrinė linija. Savait-
raštis "Kulturny Zivor", keletą kartų partijos puolamas, atsisa-
kė atsiprašyti. Redaktorius pareiškė, kad jie geriau "nusidegins
pirštus", negu sutiks "sėdėti ant dviejų kėdžių".

Aišku, partijos aukštieji pareigūnai stengiasi prislopinti opo-
zicijos vystimąsi, bet to jau nebedaro brutališkai. Ši tolerancija
turi priežastis, kurių svarbiausioji ta, kad priklausymas Maskvai,
smarkiai susmukdė gyvenimo lygį Čekoslovakijoje. Dabar paleng-
va nusikratoma sovietų kultūrinė globa ir šiandien Tomas Masa-
rykas, Eduardas Benešas vėl pripažįstami žymiais čekų valsty-
bininkais.

VILNIUJE susitikę žemės ūkio ir pramonės ministrai sveiki-
nasi:

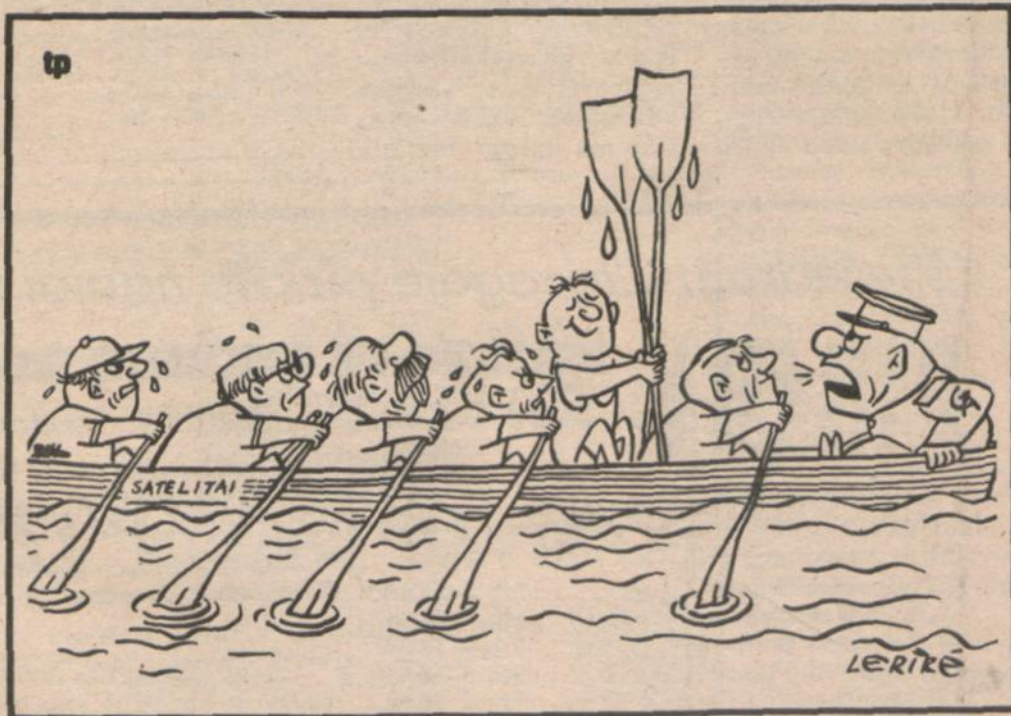
-- Kaip einasi reikalai pramonėje? -- teiraujasi žemės ūkio
ministras Medardas Grigaliūnas.

-- Neblogai... kaip visada. O jums kaip sekasi žemės ūkio sri-
tyje? -- klausia pramonės ministras Eduardas Ozarskis.

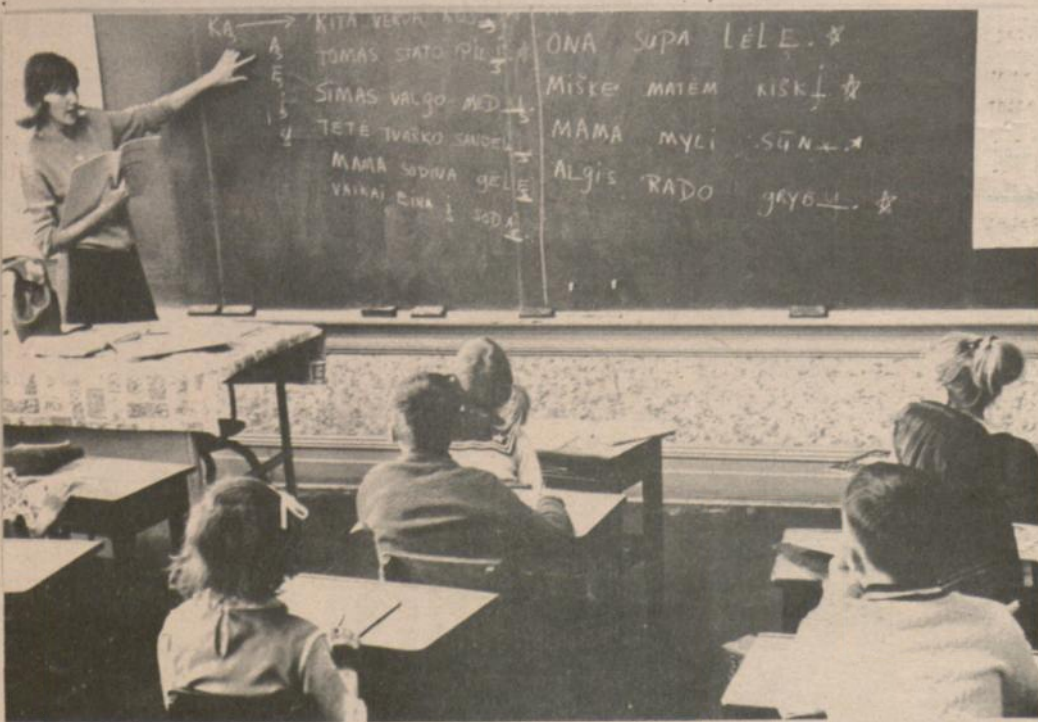
-- Taip pat, kaip visada.

Po trumpos tylos abu atsiduso:

-- Kokia mizerija! (vg)

-- Kuris ten nenori irkluoti?!...

Pamoka Elizabetos lituanistinėje mokykloje. Prie lentos mokytoja Graudytė, poetės K. Grigaitytės-Graudienės dukra.

LIETUVIO MOKYTOJO PAGERBIMO AKADEMIJA DETROITE

-- Šiandien mes detroitiečiai, -- pareiškė ALTS-gos Detroito skyriaus pirmininkas A. Musteikis, atidarydamas lietuvių mokytojų pagerbimo akademią -- išgyvename dideli džiaugsmą ir garbę, sulaukę pačių aukščiausių dvasinio ir bendruomeninio gyvenimo vadų -- autoritetų. Tai nepaprasta tautos šventė. Tokio pobūdžio ji pirmoji. Ir todėl yra istorinė. Šioje šventėje susirinkome pagerbti mūsų ir mūsų vaikų mokytojus. Mokytojus, kurie nešė ir dabar tebėna tautinės ir dvasinės kultūros žiburį. Prieš valandėlę mes lenkėme galvas šventovėje, prisimindami visus tuos mokytojus, kurie savo darbu ir pasišventimu nešė tautai šviesą, žadino ją keltis iš tamsos ir eiti laisvės ir tiesos keliu, ir kurie mirė ar žuvo dėl tautinių ir religinių įsitikinimų nuo žiauraus priešo.

Čia susirinkę i lietuvių namų pastogę, nuklystame i Lietuvos kaimą, i miestelį, kur lietuvis mokytojas mokė mus ir jaunąją kartą mylėti savo artimą, būti geru krikščionimi, geru savo tėvynės mylėtoju.

GERESNI ŽENKLAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

met turės pakankamai ginklų Sovietų Sąjungai sunaikinti po jos pradžios užpuolimo, o jei taip, sovietai nepuls. Tačiau Pekinas varo tokią politiką, kuri visai nesisiderina su normaliu galvojimui. Jiems gali atėti i galvą pulti JAV visai nesirūpinant savo tolimiesniu likimu. Jų raketos sunaikinti galės naują priešraketinę apsaugą. Savaimė aišku, kad ta apsaugapravers ir prieš sovietines raketas, nors kol kas dar taiką apsaugo puolamųjų ginklų persvara. Iš viso to darytina išvada, kad prezidentas i rinkimus nori išeiti kaip karo sakalas, o ne taikos baltandis.

Krikščionybės eros pirmasis mokytojas buvo Kristus. Jo įkurtoji krikščionybės mokykla išplito po visą pasaulį ir turime čia mūsų tarpe. Kas buvo pirmasis Lietuvoje mokytojas ir kada jis pradėjo savo darbą, mes tikslų duomenų neturime. Apie 14 amžiaus pabaigą, sakoma, jau buvęs mokytojas, bet dar

PLB PIRMININKO J. J. BACHUNO ŽODIS

PLB pirmininko J. Bachuno žodis lietuvių mokytojų pagerbimo akademijoje rugsėjo 17 d. Detroito.

Pirmiausia norėčiau priminti, kad tautos gyvenime yra daug svarbių ir reikalingų veiksmų. Sunku būtų išskirti tik kurį nors vieną luomą, vieną profesiją ar vieną pašaukimą. Pilnas ir derlingas tautinis gyvenimas vyksta tik tada, kai visi luomai, profesijos ir pašaukimai tartum susibėga i vieną srovę, vienas kitą papildydami, tar naudami tautai ir ją stiprindami.

Tačiau nereikia daug aiškinti, kad mokytojo pašaukimas ir darbas, jo vaidmuo ir jo įnašas tautos gyvenimo ateičiai visada buvo, yra ir bus būtina reikalingas, labai svarbus ir tam tikrais laikotarpiais gal pats reikšmingiausias. Gi mokytojas moderniais laikais gal daugiau sia formuoja žmogų gyvenimui ir tautos ateičiai. Kaip skulptorius, jis palengva lipdo jo pro-

nekalbėjęs lietuviškai. Tik 16 amž. jau minima keliolika mokyklų Lietuvoje ir todėl sakoma, jog mokytojai kalbėję ir mokę lietuviškai.

Lietuvis mokytojas yra dvilypė asmenybė: jis ne tik moko, bet ir auklėja. Mokytojas yra tautiškai krikščioniškos kultūros ugdytojas, socialinės ir ūkinės pažangos pertekėjas, o šiaudien, šalia tėvų, svarbiausias lietuviybės skiepytojas. Trumpai tariant mokytojas yra tautos ir valstybės pagrindas.

tą, žinias, būdą ir jausmus, pradedant vaikų darželyje, pradžios mokykloje, vėliau jaunuolius aukštesnėse mokyklose, pasakui jau baigiančius bręsti aukštųjų mokslų kolegijose ir universitetuose. Nemažinant tėvų įtakos ir vaidmens, mokytojas yra labai reikšmingas ir galingas veiksnys tautos gyvenimui. Didžia dalimi tautos būdas, dvasia ir pajėgumas priklauso nuo jo, kiek mokytojai pavyksta atsiekti savo uždavinį auklėjant, ugdant ir formuojant savo tautinę bendruomenę.

Už mane, seną ūkininką, jūs geriau žinote, kokio pastarojo šimtmečio bėgyje buvo idealistiškai poetiška lietuviško mokytojo tradicija. Senais nelaisvės metais -- marmytė prie ratelio, mokinant savo sūnelį skaityti, garsūs pasišventėliai kaimo "daraktoriai" o tautai nepriklausomybę atgavus, plati kaip Nemunas jaunųjų mokytojų srovė, kurie visuose laipsniuose ruošė mūsų jaunimą laisvo tautinio

gyvenimo dabarčiai ir ateičiai. Jei ne mokytojai, nebūt tokios tautiška samoningos ir kultūringos lietuvių tautos dabartyje, kokią matome čia mūsų tarpe su jumis naujais atvykėliais ir ten už geležinės nelaisvės uždangos. Jei ne pasišventėliai mokytojai, ir čia Amerikoje senosios išeivijos tarpe mes nebeturėtume tiek samoningų lietuvių, kiek jų turėjome ir dar turime. Ir jei mes daug lietuvių netekome, jų tautinę dvasią skaudžiai praradome, tai ypač dėl to, kad savo laikų nesupratome ar stačiai nepajėgėme stiprinti, išlaikyti ir plėsti tiek lietuviškų mokyklų, kiek jų reikėjo.

Šiandien mes tai geriau suprantame ir dar turime daugiau jėgų. Ir kaip jūs esate pastebėję, Amerikos Lietuvių Bendruomenė ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės padaliniai įvairiuose kraštuose, pagal turimas galimybes, pirmiausia ir svarbiausia savo dėmesį skiria lietuviškam švietimui, mokyklų ir mokyklėlių organizavimui ir išlaikymui. Naujoji ateivija Amerikoje mums atnešė daug įkvėpimo, nemaža tam pasisususių žmonių ir, svarbiausia, jų idealizmo, pasiaukojimo ir nepraeinančio pasiryžimo mokyti jaunąją kartą pagrindinių lietuviybės elementų: kalbos, rašto, istorijos, dailės, kultūros...

Turbūt sutiksiu daug nesiginčydamas, kad lietuvis mokytojas dabartinėmis mūsų sąlygomis yra vienas iš svarbiausių veiksmų ir yra tikrai nusipelnęs atskiropagerbimo ir jo vaidmens bei pasiaukojimo įvertinimo.

Džiaugdamasis šia Detroito Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skryliaus iniciatyva, kaip Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkas ir pats asmeniškai labai nuoširdžiai jungiuosi su sveikinu ir linkėjimu lietuviui mokytojui būti ir toliau lietuviybės išlaikymo švyturiu išeivijoje ir sveikos patriotinės dvasios skiepytoju priešo pavergtoje tėvynėje.

MALE & FEMALE

STITCHERS

We will teach you our operations if you are an experienced stitcher on single needle, double needle or Mow machines. Excellent starting rates, periodic increases. Steady work. Paid holidays, vacations and life insurance. Many other fringe benefits. LINCOLN TEXTILE CO. 19 Barlett Sq., Jamaica Plain, Mass. (3 minutes from Green St. MBTA Sta.) (100-102)

IŠ KITOS PUSĖS...

Chicagiešės Naujienos daug vietos skyrė Montrealyje įvykiamam incidentui po Lietuvos dainininkų koncerto. Elzbieta Kardelienė, buvusi Lietuvos operos solistė i Montreale "Nepriklausomos Lietuvos" redaktoriaus Jono Kardelio žmona, po koncerto scenoje apdovanojo artistus ir savo sveikindimo žodį baigė:

"Nors Lietuva dabar nelaisva, bet mes tikime, kad ji bus laisva".

Publika tuos jos žodžius palydėjo plojimais, ir anot pačios p. Kardelienės: "Visi buvo labai linksmi".

Kiek pasidžiaugus buvusios solistės oratoriškais gabumais iš kitos pusės prašosi kiek liūdnas mintys. Kas gi buvo tuo pasiektas? Anot pačios p. Kardelienės: "Kai dauguma publikos išsiskirstė, aš nuėjau užkulisin... o čia užkulisyje radau didžiausią prisilėgtą tūpą." Solistai gavo barti iš palydovo Laurinčiuko ir jiems buvo uždrausta nuvažiuoti i rengiamą privatų pobūvį. Savaimė aišku, kad tas incidentas bus įtrauktas i jų asmenines bylas ir, jei jų reakcija nebuvo iš bolševikiško punkto patenkinama, tai gali pakenkti jų tolimesnei karjerai, o ypatingai išvažiavimui užsienin.

Žodžiu, karčia praktika buvo patirta tai, kas visai lengvai gali būti sugalvoti teoriškai. "Kultūrinis" ir kitos bendradarbiavimas suplanuotas tam, kad sovietai turėtų iš to naudos. Už tai jis yra vengtin, nebet būtų svarių asmeninių ar kitokių interesų, kurie verstų prisiminti riziką. Nieko neturint prieš grynai asmeninio pobūdžio kontaktus, tenka suabejoti "viešo" sąlyčio nauda. Kas būtų, jei V. Norėika būtų Kardelienė atkirtęs: ačiū už dovanas, bet kas liečia laisvę, tai jūs klystate -- Lietuva tik dabar laisva. Būtų mažiau plojimų? Jis tačiau pakiltų partijos akyse ir taptų tikru anot Bronio Ralio "išsilaikymo herojumi"! Iš to taško žiūrint, beveik gaila, kad jis tik ne taip atkirto, bet tik paprastai padėkojo už dovanas ir linkėjimus.

Jei neturima jėgų muštis, priešą reikia bent boikotuoti. Taip elgėsi visų kraštų ir laikų politiniai emigrantai ir aš nematau jokios vilties rasti kokią kitą, geresnę laikyseną. (vm)

Spaudoje pasidairius

NEGATYVIOJI AMBICIJA

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI rugsėjo 14 d. vedamajame vėl paliečia skaudžias ir kenksmingas lietuvių veikloje apraiškas, šį kartą sustojant ties negatyviąja ambicija.

"Žvalgydamiesi savosios veiklos kieme, pastebime daug kur sumenkėjusią veiklą, bet labai išbujojusią ambiciją. Tiesa, netrūko ambicijų ir seniau, bet visdėlto jos buvo proporcingesnės veiklai. Dabargi labai ryškiai matyti režianti disproporcija: juo mažiau veiklos, juo daugiau ambicijos. Jei tai būtų sveikioji ambicija, tektų tik pasidžiaugti, nes be tokios ambicijos žmogus gyvenime nieko nepasiektų. Deja, mūsų atveju išigali negatyvioji ambicija, kuri naikina lietuviškąją veiklą iš vidaus. Kai pažvelgi pavyzdžiui i organizacines peštynes, aiškiai matai, kad jose, šalia formalaus ginčo motyvo, gruzda užkulisinė ambicijų kova. Atidėjus šią pastarąją i šalį, ginčai galėtų būti išspręsti be jokio "kraujo praliejimo", bet kai užsidega ambicinė ugnis, sprendimas darosi nebeįmanomas. Visuomenei tokia ambicinė kova paprastai pristatoma kaip principų ar net pasaulėžiūros kova, nors iš tikrųjų už jos slepiasi perdėta negatyvioji ambici-

ja. Tai ypač dažnas reiškinys politiniame mūsų gyvenime, kur didieji nesutarimai kyla iš didelių ambicijų".

HELP WANTED MALE

CRANE OPERATOR FOR SCRAP IRON YARD. Must be experienced and mechanically inclined. EXCELLENT SALARY. All benefits: vacations, hospitalization, bonus, etc.

KLEIN METAL CO. 311 Oak St., Rochester, N. Y. Phone — 546-6213 (98-104)

MACHINISTS MILLING MACHINE OPERATOR JIG BORE OPERATOR EXTERNAL GRINDER TOOL & CUTTER GRINDER. Must be able to set up and read blue print.

BAKER BROS., INC. 1000 Post St., Toledo, Ohio 419 — 244-9511 An Equal Opportunity Employer (98-101)

CHUCKER OPERATOR Operate and set up #2 AC-W&S day shift, 58 hr. week, top pay with all fringe benefits, union shop, American Aircraft Parts Mfg. Co., 25331 Trowbridge, Dearborn, 313 — LO 5-6700. (98-107)

CRANE OPERATOR FOR SCRAP IRON YARD. Must be experienced and mechanically inclined. EXCELLENT SALARY. All benefits: vacations, hospitalization, bonus, etc.

KLEIN METAL CO. 331 — Oak St., Rochester, N. Y. Phone — 546-6213 (98-104)

CHUCKER OPERATOR Operate and set up #2 AC-W&S day shift, 58 hr. week, top pay with all fringe benefits, union shop, American Aircraft Parts Mfg. Co., 25331 Trowbridge, Dearborn, 313 — LO 5-6700. (98-107)

MACHINISTS MILLING MACHINE OPERATOR JIG BORE OPERATOR EXTERNAL GRINDER TOOL & CUTTER GRINDER. Must be able to set up and read blue print.

BAKER BROS., INC. 1000 Post St., Toledo, Ohio 419 — 244-9511 An Equal Opportunity Employer (98-101)

EXPERIENCED epoxy moulders and press operators. Small but fast growing company with excellent working conditions and advancement opportunities for right people. Blue Cross-Blue Shield available after probationary period. Will consider training for above positions. Call Mr. Hayes, 617 — 471-1700, Quincy, Mass. (100-106)

INDUSTRIAL ENGINEER MALE

Michigan State Industries. State prison of Southern Michigan, Jackson. All Michigan Civil Service benefits. Must possess bachelor's degree in Industrial Engineering. Thorough knowledge of production methods, production machinery, production processes, cost reduction and plant engineering is necessary. Desirable qualifications include establishing incentives, cost control process routing, quality control. Familiarity with data processing and production design also employer. Salary open depending upon qualifications. Interested persons may contact Personnel Office: Michigan Department of Corrections, 237 Stevens T. Mason Bldg., Lansing, Mich. Phone 517-373-0277. (101-105)

Viešėdami Chicagoje pirkite naujoj modernioj

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. St. Remy Imp. 3 Str. Napoleon Brandy 5th — \$4.39
2. Sunny Brook 80 proof whiskey 5th — \$3.39
3. Imported Scotch Whiskey 5th — \$3.98
4. Imported French Cordials 5th — \$2.98
5. Liebfraumilch German Wine 5th — \$0.98

6. Imported French Brandy 5th — \$3.35
7. Ricadona Vermouth 30 oz. Bot. — \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIŠ, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos, ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

GERAI, KAI VEIKIAMA

Šioje skiltyje praeitą mėnesį buvo patiekta svarstytiųjų minčių, kuriomis pasinaudojant būtų galima pagyventi ALTS-gos skyrių veiklą. Toji veikla galėtų reikštis ideologine ir praktine kryptimi. Kartu čia buvo iškeltas ir pavienių organizacijos narių aktyvumo įnašas, nepalikant reikalų svarstyti ir spręsti keliems asmenims vadovybėje.

Iniciatyva gera ir sveikintina, iš kur ji beateitų. Svarbu, kad būtų surandamos ir sudaromos tinkamos sąlygos iniciatyvai ir darbams reikštis. Organizacija turėtų pagelbėti pavienę iniciatyvą koordinuoti ir įlieti į ją bendrą veiklos vagą.

Pavienės iniciatyvos pavyzdžių yra. Vieną jų laikas dabar paminėti, tai Dirvos novelės konkurso mecenato darbas kas met skiriant premiją laureatui. Rodos taip neseniai dar tik pradėjom skelbti novelės konkursą, o žiūrėkit, mecenato jau per tūkstantinę paklota ir 5 novelės premijuotos. Simas Kašielionis, kuklus ir be pretenzijų žmogus, iš savo sunkiai uždirbamų lėšų, bus sukrovęs kapitalą, vertą didesnio nei doleriais apskaičiuojamo dėmesio. Jo pasirinktas novelės žanras. Tikslas -- kad Viltis išleistų tų rinktinių novelių knygą.

Rašytojai V. Alantas, J. Gliuda ir A. Norimas sudaro nedidelį laureatų triumviratą (V. Alantas ir A. Norimas laimėję po 2 kartus), bet reikia neužmiršti ir tų skaitlingų konkurso dalyvių, kurių darbas taip pat nepalikamas be dėmesio. Konkurso taisyklės leidžia premijuoti tik vieną novelę, o kad ją atrinktų komisijai tenka susipažinti su 16-18 įvairių autorių kūryba. Tai didelis paskatinimas kūrybai ne tik profesionalų rašytojų, bet ir mėgėjų tarpe.

Paskatinančių minčių Simo Kašielionio pavyzdžiu galėtų atsirasti ir daugiau. Ne tiek svarbu ar tos mintys ir idėjos atsirastų iš pavienių asmenų iniciatyvos, ar organizuotai, svarbu, kad tos mintys ir idėjos neliktų tolimomis svajonėmis. Mintis gera, kai ji ir įgyvendinama. O visam tam turime žmonių, turime organizuotų vienetų, turime dar daug ir neatliktų darbų. Kai susikoncentruosime į konkrečius uždavinius ir darbus, vėjas pelais nupūs tuščias kalbas.

Mums rašo

DAR APIE DANĄ...

Į mano pastabą dėl "Danos" operos pastatymo atsiliepė net du Dirvos bendradarbiai, aiškindami, jog lietuviškos operos pastatymui "Šiuo metu trūksta laiko ir pinigų" (M. Valiukėnas). Gi (vm) aiškino, kad "vi-

soje operos literatūroje turbūt nėra daugiau tinkančio veikalo kaip "Fidelio" nepriklausomybės sukakčiai paminėti."

Man atrodo, jog 1968 metai turėtų praeiti lietuviškoje dvasioje. Ką gi duos "Fidelio"? Ar ji mums sužadiš didesnę tautinį įvertinimą, ar ji uždegs mums norą būti vieningesniais kovoją su Maskvos imperialistinėmis užmačiomis? Ne, tegu toji opera yra graži, bet mums lietuviams šilimos neprisiduos.

Rodos buvo kada tai palyginamas įvairių tautų kalbų grožis ir pagaliau oficialiai nuspręsta, kad skambiausia ir gražiausia kalba esanti prancūzų. Nejaugi mes savo kalbą turėtume mesti ir skatinti mokytis tik prancūzų kalbos? Iš to peršasi išvada, kad dėl grožio nėra reikalo vaikytis. Rei-

Rudens vėjas...

Vyt. Maželio nuotrauka

MINTYS IR ŽVILGSNIAI

PRINCIPAI IR PADĖTIS POLITINĖJ LAIKYSENOJE

J. Jakštas

Dabar vykstanti Montrealyje Expo 67 paroda nuo pat pradžios patraukė mūsų visuomenės, ypač paskutinės išeivijos, dėmesį. Jos aprašymai bei apsilankiusiųjų išpūdziai mirguliuoja mūsų spaudoje. Tiesa, ne tiek paroda kaip paroda domina mūsų visuomenę, bet joje įrengtas tarybinės Lietuvos skyrius ir ypač jame rengti jos menininkų pasirodymai. Vieni jais žavėjosi ir net kvietėsi į įvairias vietas už parodos ribų savo meną rodyti. Kiti sutiko juos abejingai ar net visai priešingai, išžiūrėdami tame mene sovietinės propagandos meškerę mūsų išeivių sieloms žvejoti.

PRIEKAIŠTAS
VYRESNIESIEMS
INTELGENTAMS

Šios paskutinės ir kraštutinės pažiūros reiškėjas pasirodė mūsų žinomas visuomenės veikėjas adv. J. Smetona, parašęs straipsnį "Bolševikiškas Trojos Arklys", Dirva, 96 (1967.IX. 13 d.). Šalia įprastų išvedžiojimų prieš taip dažnai linksniuojamą bendradarbiavimą (kultūrinį) straipsnyje, ypač tingiu dalyku užkabina mas "vyresniųjų kultū-

rininkų" klausimas. Jis taria jų daugumą susižavėjus "sukomunistintos tėvynės" menininkais ir svajingai klausius "atvežtinių" dainų. Gerbiamas advokatas su randa ir ypatingą tų vyresniųjų kultūrininkų žavesį lietuviškos dainoms ir kitu menu priežastį. Girdi, jie nemokėję prisitaikyti prie naujų sąlygų šiame krašte ir buvo priversti dirbti juodadarbio darbą fabrikuose, patirti bendrininkų šypsenius ir storžieviskumą. Štai, fabrikinis darbas ir su juo susiję pergyvenimai ir palenkė mūsų vyresniuosius kultūrininkus žavėtis tarybinės Lietuvos atsiųstais menininkais.

APLINKOS ĮTAKA

Šia trumpa pastaba apie vyresnius kultūrininkus p. J. Smetonapalietė esmingą dalyką istoriniame vyksme: aplinkos įtaka žmogaus nusiteikimui, jopaziūroms ir net pasaulėžiūrai. Kiekvienas žmogus nešioja savyje pasaulio dalelę ir jam suprasti ir jo asmenybei pažinti visuomet reikia žiūrėti, koks pasaulis, tariant, kokios gyvenimo sąlygos veikia jį. Tik ryšium su gyvenama aplinka gali būti aiškinama asmens polinkiai ir jo pasirenkamos vertybės. Istorinių asmenybių tyrinėtojai ir taiko šią taisyklę, kai jie dėsto savo pasirinktų žymųjų gyvenimų laikų rėmuose. Jau dažnos biografinių veikalių antraštės, kaip "X asmuo ir jo laikai" ar panašiai žymi žmogaus gy-

venimo nagrinėjimo būdą.

MŪSŲ KULTŪRININKŲ
PRISITAIKYMAS

Pagal šią neginčijamą istorinę taisyklę negalime nepripažinti aplinkos ir pergyvenimų įtakos mūsų vyresniems kultūrininkams per 20 su viršum metų, kada jie, išrauti iš savo žemės, turėjo ieškoti gyvenimo priemonių neįprastose ir svetimose sąlygose. Bet lietuvių inteligentai, -- išskyrus retus atvejus, -- lengvai galėjo prisitaikyti prie neįprastų aplinkybių ir darbų, nes patys tėra daugiausia kaimo tėvų vaikai. Jie užaugo triūs-dami žemės ūkyje ar kituose darbuose. Tad jiems ir fabrikiniai "juodadarbių" darbai ne taip jau tragiški pasirodė. Jie mokėjo prisitaikyti. O kietasprandiškas ir ištvermingas lietuviškas būdas darė juos atsparesniams ir storžieviskumui, jei su jais tekdavo susidurti.

TUŠČIAS PRESTIŽO
PAISYMAS

Nebent jautresnius ir turinčius daugiau savimeilės slegia ne tiek darbo našta, kiek menkystės kompleksas, kyląs iš senos paveldėtos pažiūros į fizinį bei rankų darbą. Pagal šią pažiūrą jis esąs skirtas bemokslams, tamsuoliams, nepakankamai išsivysčiusiems individams, paprastiesiems masių žmonėms, žemiausiems sluoksniams visuomeninėje gradacijoje. Ši pažiūra turi šaknis labai senuose laikuose, kada buvo griežtai juominė visuomenė. Jau Romos rašytojas Columella pavadino dvarų darbininkus "instrumenta vocalia" (kalbantieji įrankiai). Viduramžių laikais rankų darbai kartais tiesiog vadinti "mūnėra sordida" (nešvarios tarnybos). Rusų kalboje prigijęs žodis "černorobocii" yra beveik viduramžių lotynų kalbos vertimas.

Ši pažiūra į rankų darbą dar ne visai atgyven-ta ir šiais laikais, kur, rodos, visi darbai, kurie

tik visuomenei naudingi ir reikalingi, turėtų būti lygiai vertinami. Demokratinėje visuomenėje dirbamo darbo rūšis neturėtų būti asmenybės vertinimo mastu. Juk rimtas žmogus niekuomet nebus visai paveiktas jam aplinkos skirtu darbu. Jei jis garbingas, tai kiekvieną darbą garbingai atliks be žalos savo asmenybei. Jo garbė nenukentės dėl darbo rūšies.

Mūsų vyresnieji kultūrininkai, daugiausia kilę iš žaliajo kaimo ir brandinti Nepriklausomos Lietuvos dvasioje, rimtai suprato jiems neįprastą padėtį ir mokėjo prie jos prisitaikyti. Jie sugebėjo "pasidaryti sau gyvenimą", amerikietišku žargonu tariant.

TIKRI KULTŪRININKAI
PALIKO
KULTŪRININKAIS

Nemaža dalis mūsų vyresniųjų kultūrininkų nepersiskyrė ir su savo igyta profesija ir nepalaido plunksnos iš rankų. Mūsų laikraščiai, žurnalai, net knygos, o ir pačios enciklopedijos 35 tomai vis daugiausia tų "nemokėjusių prie naujų sąlygų prisitaikyti" darbas. Jie dainuoja choruose, bažnytinuose ir pasauliniuose, dainuoja solistais, vaidina scenose ir net operas pastato. Jie renkasi į suvažiavimus, net į kongresus, organizuoja vasaros stovyklas. Vadinas, ir fabrikiniai juodadarbiai, jei jie buvo tikri kultūrininkai, paliko tokie ir dabar.

VYRESNIŲJŲ
KULTŪRININKŲ
IŠTIKIMYBĖ SAVAM
MENUI

Jei šie vyresnieji at-eiviai, t.y. kultūrininkai, pasak advokatą, pirmieji susižavėjo "bolševikiškos kultūros pažanga Lietuvoje", tai atsitiko tik todėl, kad jiems toje kultūroje suvito grynai lietuviško meno ugnelė, atnešta iš pačios Lietuvos. Nesvarbu, kokiomis aplinkybėmis ir kokiais tikslais ji patiekiamas. Brangus ir žavingaspats lietuviškas menas. Menas ir menininkai dar tuo brangintini, kad jie iš pavergtos Lietuvos. Menas ir menininkai išpūdingai byloja, kad Lietuva palieka gyva ir nepriklausomybės netekusi. Joje auga lietuviška karta, sugebanti puoselėti savo meną, mokslą, ap-lamai, kultūrą. O tai jau laidas, kad Lietuva išliks, kaip ji išliko ilgus amžius įvairiose politinėse aplinkybėse. O būdama gyva, atgaus laisvę išaušus palankiems laikams.

Pats lietuviškas atvežtas menas ir išvestinis samprotavimas apie lietuviškas ateitį Lietuvoje, -- štai kas žavėjo ar "gundė" vyresniuosius ir nevyresniuosius kultūrininkus.

VYRESNIEJI
KULTŪRININKAI -- NE
VEIDMAINIAI

Jei jų žavesys bei "susigundymas" būtų kilęs iš jų fabrikinio darbo, ta-

(Nukelta į 6 psl.)

PLANINGAS TAUPYMAS

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 3 3/4% išmokamas du kart per metus už visus taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgais terminais ir prieinamais nuomokimais mėnesiniais išsimokėjimais.

DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Ne tik juokdarys!...

Kadangi į LB Los Angeles apylinkės š.m. rugsėjo 10 d. surengtą ir gausiai aplankyta tradicinę Lietuvos Dieną mūsų spaudos bendradarbiai berods nebuvo kviesdami, tai čia nemėginsiu jos programos ir visokio plačiau aprašyti. Tačiau nuvykęs, kaip žinote, už dviejų dolerių įėjimo bilietą gavau be-mat kaip už dešimtį. Pasakysit, kad labai gerai. Žinoma, labai! Taip gerai, kaip restorane, jeigu tu užsisakytum vieną tautininką pietų porciją, bet būtum priverstas norom nenorom suvalgyti tris porcijas...

Tai skaudi pervalgdymo manija, dėl kurios dabar dažnai pagrįstai dejuoja daugelis svečių ir lankytojų, ypač dėl per gausių, tokių nebūtinai ilgų ir neapgalvotų programų per jubiliejus ar minėjimus. Trys porcijos buvo patiekios ir klausytojai - žitrovių per prievartą turėjo be reikalo tris su puse valandos valgyti ir viršškinti tokį perkrautą patriotizmo ir net trijų lėkščių menų krūvį, kokį retas skilvis tegalėtų atlaikyti.

Naujai išrinkto JAV LB Tarybos nario B. Brazdžionio prakalba buvo įdomi, turininga ir raiški, bet jos galėjo ir užtekti. Jungti prie jos dar kitas kalbas nebereikia, o tokie išsiaiškintomi "sveikinimai", kuriais valstijos valdininkas praneša, jog ponas gubernatorius, deja, labai užimtas ir negalės Lietuvos Dienoje dalyvauti, yra nesąmonė ir aiški psichologinė klaida. Iš viso, tų, kurie atėjo į Lietuvos Dienos šventę, jau nebereikia primygtinai agituoti, kad jie pagaliau suprastų palaikyti tautinės bendruomenės idėją, ypač tokiais argumentais, kuriuos visa mūsų spauda vartoja jau apie 20 metų.

Meninę dalį su tautiniais šokiais imtinai taip pat pravartu tausti, vis pagalvojant ne tik apie kiekybę, bet ir apie kokybę. Kai iš New Yorko per 3000 mylių lėktuvu specialiai išskviečiamas kartą per dešimtmetį čia tepamatomas gabus, visiem įdomus profesionalas aktorius, tai tokį Napoleono tortą nebereikia iš šonų apipuošti dar cepeliniais, žaliais žirneliais, morkom ir salami dešrom. Atskirai ir savo laiku ragaujant, tai gali būti visai malonūs patiekalai, - bet tortas dėl to nebus skanesnis.

★

Labai malonu, kad prieš dešimtmetį kartą rašinyje man pavadinus aktorį Vitalį Žukauską "vieno žmogaus teatru", toks pavadinimas jam plačiai prigijo. Taip yra. Taip galėjo būti ir ši

kartą, bet Los Angeles lietuvių bendruomenės valdžia jo viešnagės proga būtinai dar stengėsi kartu suruošti dviejų koncertų dainų šventę, tautinių šokių šventę ir prakalbų puotą.

Nors keliais žodžiais norėčiau mėginti į jį to dekoracijų pertekliaus išgelbėti. Vitalis yra ne tik gabus, įvairiaspalvis aktorius, bet ir teatro istorijos mokslininkas, sceninės literatūros rašytojas ir, žinoma, kiek perstiprintai pasakius - vienas iš nedaugelio, visai retas mūsų "lietuviškas Bob Hope". Tik jei Bob Hope galėjo garsėti pramoginio filmo komedijose ir, tapęs milijonieriumi, kaip "ceremonijų meistras" ir humoristas savo programoms paruošti gali samdyti visą štabą gabių rašytojų ir bendradarbių, - tai proletaras ir elektros storių įrengimų braižytojas Vitalis Žukauskas savo "vieno žmogaus teatro" programoms paruošti tegali skirti tik savo tautiškus laisvalaikius ir viską be-mat pats vienas atlikti. Jis negali ir gal nenorėtų samdyti

talentų savo veiklai išplėsti, jis pats yra tiek ir toks talentas, koks yra pačiom nedėkin-giausiom mūsų gyvenimo aplinkybėm.

Amžius ir patyrimai dabar jį yra kiek pakeitę ir panokinę. Jo sceninių "numerių" temos ir vaidybinio "pavaldymo" dvasia gerokai nebe ta, kaip buvo prieš keliolika metų. Kaip aktorius, iš daigų išdarinėtojas ir juokų - anekdotų pasakotojas šiandien jis brandesnis, rafinuotesnis ir dar laisvesnis. Bet kas liečia jo humoro ir satyrų turinį, laikas dvasios pagavimą ir visokeriopą mūsų gyvenimo kritiką, - Vitalis jau žymiai švelnesnis, daug ramesnis ir labai atsargus, nes, turbūt, ne kartą dėl to išsižeidusių ir pasipiktinusių "pamokytas". Dalis losangeliečių židrovų būtime norėjo ir neišsiganę jo žymiai didesnį aštrumo, skaudesnės kritikos ir kandumo, ne tik glostantį begemotų odą, bet ir yla įduriantį.

Bet vienas kitas iš satyrų "numerių" buvo labai geri. Tik

Aktorius Vitalis Žukauskas scenoje...

L. Kanto nuotrauka

Kalifornijos Lietuvių Dienos meninės programos dalį išpildė artistai. Iš kairės: Vitalis Žukauskas, R. Apeliokytė, J. Armonienė ir A. Pavasaris.

L. Kanto nuotrauka

iš paviršiaus atrodo paprastais, tačiau aktoriškai itin sunkūs paduoti, kaip pvz., realisto ir modernisto dailės parodų atidarymo kalbos ar ypač per pobūvius patriotų dainelė "Alutį gerdams dainavau". Iš viso, prie Pacifiko Vitalis paliko malonų įspūdį tautiečių šypsenose.

★

Vitalis Žukauskas yra ne tik "alutį gerdams dainavau".

Tai įvairiaspalvis, sudėtingas ir daugelio talentų žmogus, iš tikrųjų ne tik juokdarys, bet labai rimtas žmogus. Ne tik aktorius, kuriam įdomus ir teisingas vien scenos veikalo interpretatoriaus amatas, ar menas. Baigęs Kauno Dramos Teatro studiją, filosofijos fakulteto studentas, į sceną jis išėjo lygiai prieš 25 metus ir nuo jos nenu-lipo iki šiol. Ir vis toliau studijavo: teatro istoriją Vienos universitete, vėliau Amerikoje beveik iki šiol studijas gilino įvairiose teatro ir režisūros mokyklose, režisavo ir pats vaidino eilėje lietuviškų spektaklių, parašė porą pjesių ir keliasdešimt trumpesnių radijo vaidinimų. Gėlokių pasirodymų, kaip pastarasis Kalifornijoje, per Ameriką ir Kanadą, neseniai su gastroliu Anglijoje ir Vokietijoje, turėjo apie trejetą šimtų. O tai yra nemenka rugiapitė, ir mylios gubų nustatyta...

Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūris, šiuo metu pirmininkaujamas ne teatro, bet atidus židrovo inž. V. Tamošaičio, Žukausko apsilankymo metu kaip tik turėjo progos pažinti visai, visai kitą Vitalį. Jauklame K. Karūžos Trakų pilies požemyje sambūrio nariai ir keletas svečių turėjo reto malonumo ir naudos išklausyti

sutrauktinės V. Žukausko paskaitos apie Lietuvos teatro istoriją, po ko dar porą valandų trukio labai gyvos diskusijos, paklausimai ir įspūdžių pasidalinimai.

Čia, laukiniuose vakaruose, daugeliui buvo dar nežinoma, kad Vitalis Žukauskas, ir anas "vargo pelė" Lietuvos istorikas Simanas Daukantas, jau per 15 metų kruopščiai ir sufantastišku užsišpyrimu bei ištverme renka medžiagą Lietuvos teatro istorijai nuo žiliosios senovės iki dabarties laikų. Ir netik renka, bet pirmąją ir sunkiausiąją to mokslo veikalo dalį - apie senąjį Lietuvos teatrą nuo 16-jo amžiaus iki 19-jo a. pabaigos - jau yra valiojęs nebe juodraš-tiškai aprašyti, bet dar šiuo tuo trūkstantu papildęs jau galėtų netrukus paruošti knygos pavidalą.

V. Žukausko paskaita li-tė tik seniausią Lietuvos teatrą, suminėjo daug labai įdomios, retos, daugeliui mums dar nežinotos medžiagos ir faktų, nors gal nuvylė vieną kitą jaunesnį teatro laukų aktualijų apie šiandieną, ar kaip reikėtų paruošti sėkmingą spektaklį, ar kaip reikėtų puošniai įvertinti jį dar tik vakar pradėtą "aktorišką kūrybą". Tačiau paskaitininkas, gausiais daviniais pasiremdamas, įtikinamai įrodė, kad Lietuvos teatrinis gyvenimas ir netgi siaura prasme lietuviškas teatras gimė ir gyvai veikė laisvojoje Lietuvos valstybėje jau nuo 16-jo amžiaus, o ne nuo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 1918-19 metais ir net ne nuo "pirmojo" Palangos mėgėjų spektaklio šio šimtmečio pradžioje.

★

Pajutęs kai kurių paskaitos klausytojų nesugaudymą, nustebimą ar net nusivylimą, įsikišau į diskusijas, plačiau atvystydamas mintį, kad nei Lietuvos teatras, nei menas, nei lietuvių tautos kultūrinė kūryba, nei Lietuvos nepriklausomos valstybės politinė idėja ir jos tūlis, nei niekas kita nėra prasidėję tik su 1918 metų vasario šešiolikta, - kaip daugelis, ypač jaunoji karta, paviršutiniškai ir neapdairiai priprato ar buvo įpratinti galvoti. Kultūrinė, kaip ir politinė lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės tradicija ir palikimai toli gražu nėra tik 50 metų amžiaus, jeigu mes savo akliu ir mažavertybės kompleksu hipnotizavę patys to neatsisakysim ir patys nepasistengsim atrasti.

Kas liečia Lietuvos teatrą praeitį ir jos atradimą, Vitalis Žukauskas yra pradėjęs rūpintis nepaprastai įdomų ir vertingą tuo tarpu "vieno žmogaus" įnašą. Kai po jo spektaklių, šiuo pinių ir "vieno žmogaus teatro" pasirodymų kada nors paskutinį kartą nusileis scenos uždanga ir Praamžius pradės moti piršteliai, kad Vitali, gal jau tau dabar užteks vargti ašarų pakalnėje, ateik pas mane, - tai žiauri ir nedėkin-ga minia greit viską užmirš, žavėdamasi naujais burtininkais ir juokdariais. Bet jo pirmasis lietuviškas veiklas apie senąjį Lietuvos teatrą ilgai pasilik, kaip jo nerūdijantis paminklas, mūsų teatro istorijos mokslo žinių teikėjas ir ne vienam įkvėpimo šaltinis studijuoti toliau ir pasijusti, kad mes nebuvom ir nesam tik šio šimtmečio savim nepasitiktintys ir savo giliųjų šaknų nesuradę vaikai.

ŠPIONAŽO
PINKLĖSĖ

JOHANNES M. SIMMEL

(62)

Lievenas židrojo į ją išplėstom akim, lyg ji būtų koks vaiduoklis. Taip, tai tikrai buvo Pamela Faber, švelni, melancholiška, Aštuoniolikos tūkstančių pėdų aukštyje virš Atlanto, jie praleido didžiulę nakties dalį pusbalsiai šnekučiuodamies, kaip senai pažįstami, Pamelos draugystėje Lievenas staiga pasidarė sentimentalus. Kodėl ši moteris jį taip jaudino? Ar vien dėl to, kad buvo panaši į Chantal? Iš kur atsirado tas jausmas, lyg ją seniai pažinotų, lyg jau būtų amžinybė, kaip visą laiką pasižiūrėję?

Pamela jam papasakojo, kad jos tėvai vokiečiai, bet ji gimusi Amerikoje ir nuo 1950 metų dirba amerikiečių žvalgyboje. Kaip ten pakliuvo? Pamela patraukė pečiais.

-- Aš manau, -- pasakė ji nuoširdžiai juokdamasi, -- daugiau iš pagimimo avantiūrinio gyvenimo. Mano tėvai mirė ir aš norėjau keliauti, gyventi...

Gyventi, pagalvojo Tomas. Pamatyti šeimą kraštas, tėvai mirė. Jei būtų kas paklausęs Chantal, kodėl ji pasirinko avantiūrą, ji būtų panašiai atsakiusi, Chantal, vis ta Chantal! Kodėl ši moteris taip į ją panaši?

-- Bet dabar man užtenka tokio gyvenimo. Šis gyvenimas ne man, aš apsirinkau. Nebent aš pasidariau sena.

-- Kiek jums metų?

-- Trisdešimt dveji.

-- Tai nedaug -- pasakė jis, pagalvodamas apie savo keturiasdešimt aštuonis metus.

-- Aš norėčiau sustoti. Apsistoti. Turėti vaikų, sukurti šeimą židinį, virti pietus...

-- Jūs... mėgstate virti? -- staiga paklausė Tomas.

-- Tai mano didžiausia aistra! Kodėl jūs taip į mane žiūrite, ponas Lievenai?

-- Ham! Taip sau... nieko!

New Yorke jie persėdo į Washingtono lėktuvą.

FBI direktorius Edgar Hoover Lieveną priėmė savo biure. Pirmasis pasimatymas truko tik kelias minutes.

-- Čia mes negalime netrukdomai pasikalbėti, -- pasakė Hoover.

-- Bet aš turiu idėją. Miss Faber, jūs ir aš praleisime savaitgalį mano vasaros namuose Maryland valstijoje.

Šeštadienį per pusryčius Hooveris pranešė savo svečiams.

-- Pietums siūlau kalakutą. Tiesa, dabar ne sezonas kalakutienai, bet miestelyje aš mačiau keletą jaunu ir tuoj nuvyksiu ieškoti. Atgabensiu taip pat ir brūknių.

-- Brūknių?

Tomas klausiamai pasižiūrėjo.

Pamela, užsidėjusi medkirčių marškinius ir jeans, dar labiau rodė savo linijas.

-- Pas mus tokiu būdu gamina kalakutieną, -- pasakė ji juokdamasi.

-- Baisul! Aš kalakutieną visad kepu...

-- Kimštą? -- pasakė Pamela pritardama galva. -- mano motina taip pat. Kimšalą darydavo iš kalakuto kepenų...

-- Ir pridėdavo veršienos, kiaulienos ir kiaušinio trynio, -- pertraukė ją Tomas.

-- Abu, kaip susitarę paraudonavo.

-- Klausyk, -- sušuko Edgar Hoover, -- jūs keistai samokslaujate! Ar ne, ponas Lievenai?

-- Taip, -- atsakė Tomas. -- Jau kuris laikas kaip aš tai pats pastebėjau.

Už dviejų valandų Lievenas ir Pamela užsidarė virtuvėje ruošti kalakutą.

-- Krūtinę apdengsime lašinukais. Taip mano mama darydavo, -- pasakė Pamela.

-- Jūsų motina naudodavo šviežius nestūdytus lašinukus? -- paklausė nudžiugęs Tomas. -- Mano motina irgi. Ir nuimdavo tik pusvalandį prieš baigiant kepti.

-- Ir krūtinę neišdžiūtų.

Hooveris stebėjęs juos su dideliu entuziazmu ruošiant pietus, šypsodamasis įsiterpė:

-- Jūs negalvojate, ponas Lievenai, kad mes jus į Ameriką išsikvietėme tik dėl to, kad jūs esate geras virėjas.

-- Bet? -- paklausė Lievenas rankose laikydamas kalakutą.

-- Bet dėl to, kad jūs pažįstate Dunią Melaninę.

Tomui iškritė kalakutas iš rankų.

-- Atsargiai! -- pastebėjo Pamela.

-- Atsiprašau, -- pasakė Tomas, paėmdamas iš naujo kalakutą.

-- Kur dabar yra ta ponija?

-- New Yorke. Ji yra buvusi jūsų meilužė. Ar taip?

Tomas jautė kaitinantį Pamelos žvilgsnį.

-- Taip... kaip čia pasakius... Ji galvojo mane mylinti...

Hooveris pasikėlė. Dabar jo veido išraiška pasidarė rimta.

-- Mes turime žinių, kad New Yorke jau kuris laikas veikia stiprus sovietų šnipų tinklas. Mes dar nežinome jų darbo metodų ir kas priklauso tam tinklui. Bet prieš tris savaites vienas tos organizacijos narių susisiekė su mūsų ambasada Paryžiuje: tūlas Morrisas. Tai paskutinis ponios Melaninė meilužis...

Tomas atsargiai padėjo kalakutą ant stalo.

-- Tęskit toliau, pone Hoover, -- pasakė jis maloniai. -- Aš pasižadau jums padaryti viską ką galėsiu, bet su viena sąlyga.

-- Kokia?

Tomas pasižiūrėjo į melancholišką amerikiečių kontrašpioną - viršinininką. Metė žvilgsnį į kalakutą, į savo šlapias rankas, į šlapius veidais Pamela.

-- Ta sąlyga, -- pasakė Tomas, jei jūs man leisite numirti, kai aš užbaigsiu misiją.

1957 m. lapkričio 21 rytą Portugalijoje Cascais žvejų uosto paplūdimyje vaikai žaidžiam staiga pamatė jūros bangų glamonėjimą vyro lavoną. Jis gulėjo ant nugaros ir veide atsispindėjo nustebimas. Turėjo pilką kostiumą ir atrodė elegantiškas, nors ir buvo išmiręs jūroje. Vaikai nubėgo pranešti namišikiams ir už penkių minučių prie lavono susirinko žvejai.

-- Pažiūrėk, Jose, -- pasakė vienas senas žvejys savo sūnui, -- ar tas ponas kišenėje turi dokumentus.

Jose atsiklaupė šalia lavono ir patikrino kišenes. Buvo net ke-turi pasai.

-- Aš pažįstu tą tipą! -- pasakė kitas žvejys.

Ir jis papasakojo, kaip 1940 metais rugsėjo mėnesį, už gerą atlyginimą padėjo vokiečiams jį pagrobti.

-- Vokiečiai jį vadino "Jonas prekybininkas", -- pasakė jis.

-- Pažiūrėk, Jose, -- pasakė pirmas žvejys, ar tas ponas neturi savo vardu Jonas.

Buvo vienas pasas Emil Jonas, Ruedesheim prekybininko vardu.

-- Reikia įspėti policiją, -- pasakė žvejys.

(Bus daugiau)

PLUOŠTAS ĮSPŪDŽIŲ APIE SENUS DRAUGUS (7)

PULGIS ANDRIUŠIS

Pasakoti apie Pulgį Andrių-šį, dailiosios bei lyrinės prozos ir prozinio humoro meistrą, tą plačiai pagarsėjusį žolį, vabalų, dirvonėlių ir kitų gamtos gyvių daktarą -- tai ne medum aptęptą ragaišį valgyti! Jis yra nuostabus pasakotojas, mokąs tų menu naudotis gyvu žodžiu ir raštu, galįs žmogų savo vidine šiluma aprieti, iki ašarų prajuokinti, o jei širštelėja -- ir vienu kitu sakiniu nukauti. Bet vardan tas sukakties, kuri jį nešvengiamai pasitinka, teko pasiryžti, susikaupti ir pamedituoti.

Atsisėdęs su senu bičiuliu ir bendradarbiu pasikalbėti, susirankiojau jo knygas, kurios dabar yra nemenkas kalnas ant mano skobnio, pradėjau jas var-tyti, ir palengvėle nuotolęs pavėikslas pradėjo atbusti (nors iš tikro laikas bei atskyrymas ir nebuvo jo užgesinęs).

Štai du stambūs tomai, didelio formato -- viename telpa 658, o antrame 638 puslapiai, išleisti tarybinėje Lietuvoje 1959 m. (pakartota nepr. Lietuvoje išleisto veikalo laida). Tai Cervantės Don Kichotas, kurį lietuvių kalbon iš originalo išver-tė Pulgis Andriušis. Tiesa, ta-rybinis leidinys visai nemini vertėjo pavardės, tik Servan-tesą, tai gal kuris nors moks-lininkas, turįs šiek tiek dau-giau laiko, imtų ir patyrinėti ar Cervantes savo Don Kicho-to nebus parašęs lietuvių kal-ba? Aš pats, matyt, kantry-bės neturėdamas tų tyrinėji-mų sulaukti, savo ranka į tuos du tomus įrašiau "Iš ispanų kalbos į lietuvių kalbą vertė Pulgis Andriušis".

Atsivertę perskyrimą XXXV, "kuriame pasakojama apie siau-bingą ir klaidą Don Kichoto kovą su raudonojo vyno mai-šais, o taip pat baigiama ne-protingojo smalsuolio novelė", paskaitykim tik šį dramatišką epizodą:

"Nedaug buvo likę skaitymo iki novelės pabaigos, kai stai-ga iš pakraigės, kur gulėjo Don Kichotas, išbėgo susijaudinęs Sanča Pansa, šaukdamas visa gerkle:

-- Bėkite čionai greičiau, sen-jorai, gelbėkite mano poną, kuris įsivėlė į aršiausią ir pasiučiaus-šią kovą, kokią tik yra regėjusios mano akys! Dievaži, jis taip smarkiai dėjo kardu milžinui, senjoros princesės Mikomiko-nos priešui, kad švariausiai nu-plovė jam galvą iki kokių ropė!

-- Ką tu sakai, broliu? -- pa-klausė kunigas, nutraukdamas paskutinių novelės puslapių skaitymą. -- Ar tau protas aptemo, Sanča? Kaipgi tat, po velnių, ga-li būti, jeigu milžinas gyvena per du tūkstančius mylių nuo čia?

Tuo tarpu jis išgirdo didelį triukšmą pakraigėje ir griaus-mingą Don Kichoto balsą:

-- Laikykis, žmogžudy, plė-šike ir pasipūtel! Tu pakliuvai į mano nagus, ir nieko čia ne-padės tavo kalavijus!

Ir atrodė, jog tuo metu kaž-kas smarkiai daužo į sienas kardu.

O Sanča tarė:

-- Ko čia dar stovėti ir klau-sytis, -- eikite verčiau, išskir-kite juodu arba padėkite mano ponui, nors gal to ir neberei-

STASYS SANTVARAS

kės, nes milžinas jau, be abe-jų, užmuštas ir dabar duoda Dievui ataskaitą, pabaigęs sa-vo nedorąjį gyvenimą. Aš ma-čiau, kaip tekėjo ant grindų kraujas ir kaip nukrito į kam-pą nuplauta galva, kuri bus ne mažesnė už didelį vynmaišį.

-- Užmuškite mane, -- suri-kos smuklininkas, -- bet tasai Don Kichotas ar don Šetonas

barokinta -- paskaitykim tik porą pastraipėlių:

"Bet ar manote, kad praga-ras išsidvėsė apsigyvenus ge-roj apylinkėj? Priešingai, rei-ka!ai dar prikliau pašvinko sie-ra ir smala. Geri namai geroj gatvėj, vadinas, geri baldai, ge-ri tarpšieniniai kilimai, geras šaldytuvas ir visa kita gerų daiktų litanija, kuriai niekuo-met nepasakysi amen.

Kišenės, stalčiai, spintos, ga-ražo lentynos, unriniai kuprai

Rašytojas Pulgis Andriušis

(g. 1907 m. kovo 18 d.)

tikrai jau bus perkirtęs vieną raudonojo vyno maišų, padėtų prie jo galvūgalio, o išsilieju-sį vyną vargšas žmogelis, ma-tyt, palaikė krauju".

Tokiu lengvu ir lakiu sakiniu, tokia menine tiesa Pulgis Andriušis perpasakojo Cervantes nemirtingąjį Don Kichotą lie-tuvių kalba. Tai būta didelio ir sunkaus darbo! Kiek mes turim klasikinių veikalų vertimų, be abejonės Pulgio Andriušio vers-tas Don Kichotas žygiuoja iški-lųjų darbų pirmojo greto.

Šiom dienom atėjo 1966 m. spalio mėn. Aidų numeris. Ir jame, kaip malonią staigmeną, radau Pulgio Andriušio humo-reską, pavadintą Namai -- pra-garai. Net norėjosi riktelti: Pul-gi, sveikas gyvas! Kaip gi tu, brolieli, laikaisi?...

Aidai yra nesunkiai pasiekia-ma lektūra, kas norės, pama-tys, kaip Pulgis Andriušis pa-sakoja apie Australijos nauja-kurių "vargus", kurių tapatu-mo ir Amerikoj nestinga. Tik šio pobūdžio jo žodis čia dar daugiau išieškotas, sakinyis iš-dailintas, pašaipas tiesiog su-

prisipildė popierukų, pakvitavi-mų, išsimokėtinų sutarčių, pa-raginimų, grasinimų kalėjimu. Pašto dėžė neužsidaro dieną naktį, kas eina pro šalį, tas ir meta. Rytotį įnašas už skalbimo mašiną, poryt -- už pūkines duk-nas. Rastapkevičienai vis pla-kant vyrą naujų reikalavimų bo-tu, kurio kirčiai užpildo visą laiką, nesunaudotą dvidešimt ke-turių valandų mėguli taip pat neatneša poilsio: stveria už ger-kles, lipa ant krūtiniųs, smaugia, dusina; bėgi -- nepabėgi, rėki -- neišrėki, spiri koja, židurėk, pabudus žmona jau klykia: ko gi čia, arkly, spardaisi!"

Ištrauka iš kalbų ir spalvinga, vargu būtų reikalingas advoka-tas "jai apginti ir išteisinti".

Ir dabar Anoj pusėj ežero -- Pulgio Andriušio lyrinės apy-sakos, išleistos 1947 m. ir ap-dovanotos Liet. Raud. Kryžiaus literatūrine premija. Daug ne-iššokdamas, atsiverčiau kny-gos 37 puslapį, drauge bandy-damas atidengti ir kitą Pulgio Andriušio kūrybinio veldo pu-sę:

"O viršum vandens žydi le-lijos, ant blizgiųjų lukšto stal-tiesių išstačiusios savo baltus vazonėlius, saulė šokinėja sva-jingai rožiniais elodėjų žiedla-piais, nesuteptai žaliom plūdenų galvutėm.

Ežeru besipildami spinduliai, baigę slidžią kelioną, siurbiasi į palūnės gražuolius žiedus, ku-rie lyg žvakės jau iš tolo var-va violetais, oranžiais ir akvama-riniais, vairuodami švyturiais į save peteliškes ir visą vimba-lų broliją, kuri nelabai mėgsta drėkinti sparnus tose pakrantė-se. Štai dėl ko šioje karkla-mėčių, gailiarūgščių, vilkdal-gių, bragučių karalijoje tiek daug rėkiančio puošnumo, trenks-mingų spalvų, aštrių kvapų, šau-kančių iškubų!"

Tokiam paežerės vaizdai su-kurti -- neužtenka tik paežerėj pasivaikščioti, reikia į tuos gam-tos įvykius įsižiūrėti, reikia juos pastudijuoti ir gerai pažin-ti. Tik tada ir gali gimti tokie lyriniai posmai, kurie, anot vysk. Baranausko, "vat, taip linksmina dūšią, užu širdies tveria"...

Atkreiptinas žvilgsnis į Pul-gio Andriušio raštų gimtąją kal-bą -- ji yra sodri, plastiška ir ypačiai turtinga žodynu. Kaž-kas išsivijoj jau skundėsi, kad P. Andriušio kalba yra per daug turtinga, pilna rečiau girdimų žodžių, todėl jau ne visiem su-prantama. Na, čia tai jau tikra Lozoriaus giesmė, jokio pagrindo neturinti grožinės literatū-ros gyvenime! Jei mes pajėgiam po kelis tūkstančius žodžių įsi-savinti svetimos kalbos, tai ar-gi jau taip sunku savąją nors tūkstančiu žodėlių praturtinti? Pulgis Andriušis, sudedęs į sa-vo raštus savo gimtojo krašto retesnius žodžius, stebina ne tik savo atmintim, bet ir di-džiai pagirtiną darbą dirba -- ateis diena, ir jo raštai bus pa-vyzdys, kaip reikia pažinti ir mokėti savo gimtąją kalbą.

Savo išore Pulgis Andriušis yra truputį mažesnis už vidu-tinio ūgio vyrą, bet proporcin-gai ir dailiai sudėtas. Drabu-žiai krinta nuo jo pačių, kaip ge-rai pasiūti kunigų arnotai. Kak-laryšius dažnokai keičia, mėgs-ta pasmakrėj dėvėti "varliukes" bet dėvi ir taisylius, kuriuos pa-riša savotišku stambesniu maz-gu. Jo veidas yra dailių ir pa-trauklių bruožų, visada rūpes-tingai nuskustas, akys ramios ir niekad nebįjančios žvelgti tiesiai į kitas akis, nors tos nebūtinai tik draugo akys. Ju-desiai laisvi, natūralūs, atspind-į vidinę Pulgio stiprybę. Plau-kai buvo tamstūs, gražiai sušu-kuoti, turį sveiką žvilgsį, o dabar, kaip viena nuotrauka liu-dija, jau yra balti, kaip obels žiedai. Ereliuko nosis, kiek šok-telėjusi priekin, Pulgio veidui teikia rimtumą ir net poniškum-o. Elnena rami, gal daugiau lėta, beveik absoliučiai nerodan-ti vidinio skubėjimo ir išsiblaš-kykmo. Vadinas, visu savo lauku Pulgis Andriušis yra rimtas ir solidus vyras.

Ak, tas jo rimtumas! Ką jis bepasakotų, ką besakytų, koki nuotykių bepintų, net patį neiti-kimiausią ir juokingiausią, -- pats niekad nesijuokia, net rū-s-tokas atrodo, tokiais atvejais net ir žygsena retai kada jo vei-dą nuplieskia, ir širšta, kai po-kalbio dalyviai juokiasi ir kle-ga.

Tačiau Pulgis dvias plazdas! Ji yra pilna šilumos, jautrumo, bičiuliško jausmo, tauraus ir nemeluoto žmoniškumo, pilna nepavargstančio išradinumo ir gyvastingumo.

Pulgis Andriušis visu savim nepakenčia neteisningumo, veld-mainystės, suktumo ir tušty-bės. Pagavęs tokias blėdis da-rantį, jis čaižo į savo kan-džiais sąmojais, kaip ugnies rykštėm. Užuojauta kiekvienam kuris kada nors buvo į tokį Pul-gio teismą pakliuvęs ir svei-kinimais tiems, kurie yra jo pa-sitikėjimą įsigiję -- jo bičiuly-s-tė nėra egzaltuota, bet patvari ir ištikima.

Taigi ir savo vidum Pulgis Andriušis yra spalvinga, origi-nali ir didžiai patraukli as-menybė.

Kiekvienas žmogus turi sa-vo kalbėjimo būdą, daugiau ar

Vasaros prisiminimas...

Vyt. Maželio nuotrauka

PABALTIEČIŲ SAVANORIŲ DELEGACIJOS Į UŽSIENIUS

Pastaruoju metu BA-TUN savo narius, ku-rie galvoja atostogas praleisti užsieniuose, yra įgaliojusi ir prašo juos, kaip BATUN atsto-vus aplankyti atatinka-mas ministerijas, radijo stotis ir kitas. Įstaigas lankomų kraštų sostinė-se.

Atstovai visur ieškojo ryšių kalboms apie pa-baltijo kraštus ir sten-gėsi patiekti atatinka-mus paaiškinimus. Re-zultatai buvo džiuginą. Šis bandymas įrodė, kad prel. Balkūno pasiūlyta projektą siųsti pabaltie-čių delegacijas (kurių iš-laidos būtų padengtos) į kraštus, kurie yra Jung-tinių Tautų nariai, bet kur pabaltiečiai negyve-na, galima papildyti dar ir šiom aplinkybėm.

Projekto įgyvendini-mo reikimą pagreitina Jungtinių Tautų diploma-tų pakartotini nurodymai BATUN delegacijos na-riams, kad jie turį klau-

syti nurodymų, kuriuos gauna iš savo užsienų reikalų ministerijų. Pa-pildomas įrodymas tam, kad pabaltiečių kontak-tas su kai kurių kraštų užsienų ministerijom la-bai reikšmingas lankant tas pasiuntinybes, kurių kraštuose pabaltiečiai gyvena.

Yra kraštų, kur negy-vena joks pabaltietis. Pa-siekti šiems kraštams reikia siųsti delegaci-jos, kurių maršrutą į planus nustatytų pabaltie-čių organizacijos ir parū-pintų reikalingas išlai-das. Anksčiau minėto projekto papildymas bū-tų -- kaip galima daugiau rinkti atstovų iš pabal-tiečių, kurie patys 1966 m. galvoja važiuoti į šiuos kraštus, ar su rei-kalais, ar kaip turistai.

Šiuo projektu susida-rytų didesnis skaičius kraštų, kuriuos pabaltie-čių delegacija aplanko daugiau kaip vieną kar-tą. Pakartotas ryšys su bet kuriuo kraštu padė-tų iškelti Baltijos klau-simą.

BATUN, ir kitos pa-baltiečių organizacijos, galėtų jungti savo ištekl-ius ir informacinę me-džiagą, kurią galėtų šios delegacijos pagal-ba platinti.

Savanoriai delegaci-jos nariai galėtų praleis-ti ilgesnį laiką tuose kraštuose ir susipažin-ti su krašto problemo-mis. Delegacijos, kurios būtų pabaltiečių organi-zacijų finansuojamos, tu-rėtų laikytis tiksliau nu-statyto plano, spėti ap-kelti visus numatytus kraštus.

BATUN pradeda rink-ti savanorius, todėl pra-šo atsiliepti visus kas 1968 m. galvoja kur nors keliauti. Informaciją, į kuri kraštą ir kuriuo lai-ku kas norėtų važiuoti prašoma siųsti adresu: BATUN, 2789 Schurz Ave., New York, N.Y., 10465.

(Bus daugiau)

ČIURLIONIO ANSAMBLIO TRADICINIS BALIUS

SPALIO 14 D., ŠEŠTADIENI, 8 V. V. CHARTER HOUSE VIEŠBUČIO PUOŠNIOJE SALEJE, 24800 EUCLID AVE., CLEVELAND, OHIO

Programoje ČIURLIONIO ANSAMBLIS, vad. muz. A. MIKULSKIO iš-pildys operų ir operėlių ištraukas. Geras orkestras, premijuotas šokis ir kitos įvairenybės.

ASMENIUI \$10.00.

STALAI 10 ASMENŲ.

Bilietus galima įsigyti pas: Vincą Urbaitį tel. 761-6874, Vl. Plečkaitį 731-7699 ir kitus valdybos narius.

PRŪSIJOS LIETUVIŲ TAUTINIS ATSPARUMAS IR VARGAI

Šiais metais vėl buvau Berlyne gyvenančių lietuvių pakviestas juos apilankyti. Lankiausi nuo rugpjūčio 11 iki 16 d. Tuo metu ten įvyko ir LB Berlyno apylinkės metinis susirinkimas pirminko Mykolo Žilinsko bute, Grunewalde. Į valdybą buvo perrinkti M. Žilinskas pirminku, M. Brakienė išdininke, E. Babionienė sekretore.

Seniausias tos apylinkės narys yra Hermanas Stepaitis. Jo 85 metų suakties proga M. Žilinskas užrašė jo prisiminimus. Štai ką jis pasakojo:

"Gimiau 1882 m. kovo 28 d. ūkininkų šeimoje Lindikių kaime, Varžininkų valsčiuje. Ragainės apskr. Buvome trys broliai ir dvi seserys. Lindikių kaimo gyventojai buvo daugumoj lietuviai - prūsai: Pempaitis 250 margų būras, Naujoko 400 margų, dvi šeimos Maurušalčių, mokytojas Mikolaitis, mokytojas Sakalaitis, ūkininkas Šturkaitis, Vilimaitis ir kiti. Artimiausias bažnytkaimis buvo Būdvičiai. Čia aš, mano broliai ir seserys buvome krikštyti ir įžegnoti evangelikų bažnyčioje. Žegnojo kunigas Girkūnas, vėliau parapiją perėmė jo sūnus kun. Girkūnas. Sesuo Ema buvo išteklėjusi už ūkininko Berželio, Kubilių kaime, Būdriečių parapijoje. Brolis Augustas vedė Emskytę iš Skaisgirių, Pakalnės apskr. Jos bočiai minimi Donelaičio raštuose. Kai rusai užėmė Mažąją Lietuvą, sesuo Mina ir brolis Augustas su žmona apsigyveno Vakary Berlyne ir po šiaidienai čia gyvena.

E. SIMONAITIS

Mano tėvai bažnyčioje buvo dar lietuviškai įžegnoti, bet mes vaikai -- broliai ir seserys -- jau vokiškai, pagal įvestą naują tvarką, nors kuniagai buvo lietuviai ir kalbėjo lietuviškai. Įsteigus Vokiečių Reichą, Mažosios Lietuvos mokyklose buvo tik vokiškai mokoma pagal štkl: viena valstybė -- viena kalba. Lietuviškai buvo kalbama tik namie -- šeimoje.

Ragainės bažnyčioje kas šventadienį buvo laikomos pamaldos prieš piet vokiškai, o po piet lietuviškai. Su tėvais eidavome į lietuviškas pamaldas, į lietuviškas pamaldas susirinkdavo daugiau žmonių kaip į vokiškas. Namie tik lietuviškai giesmes giedodavome. Seneliai -- tėvų tėvai vokiškai kalbėti nemokėjo, o mano tėvai jau mokėjo, vokiškai išmokę mokykloje. Aš, broliai ir seserys mokykloje buvome mokomi tik vokiškai. Tik namuose senelis paskaitydavo iš lietuviškos Evangelijos ir visa šeima giedodavo lietuviškas giesmes. Šitaip buvo lietuvių kalba palai-koma šeimoje, ir mes visi mokėjome ir namie kalbėjome lietuviškai. Tas pat galima pasakyti ir apie kitus Lindikių kaimo ir Ragainės apskrities gyventojus ūkininkus.

Karinę prievolę atlikau I lietuvių dragūnų pulke Tilžėje. Šis lietuvių dragūnų pulkas susidarydavo iš lietuvių ūkininkaičių-savanorių, kurie į šį pulką mieliau eidavo, negu į regulia-

rius kitų ginklų rūšių pulkus, nes šiame pulke buvo ir lietuvių karininkų. Pavyzdžiui, mano tarnybos metu buvo trečiojo eskadrono vadas ritmeisteris Stepūnas. Buvo ir dar daugiau lietuvių karininkų.

Per vasaros, žiemos ir per Birutės Draugijos šventes Tilžėje lietuviškų dragūnų orkestras pagrodavo, o Vydūnas sakydavo lietuviškas kalbas, o susirinkusiems vokiečiams Vydūnas pakartodavo savo kalbas vokiškai. Į šitas šventes ateidavo ir lietuviško dragūnų pulko karininkai, ir pats pulko vadas atsilankydavo. Visi mielai klausydavosi lietuviškų dainų ir gėrėjosi lietuvių gražiais tautiniais rūbais.

Per šitas šventes aš susipažinau su Vydūnu ir nuo to laiko palaikiau su juo ryšius, taip pat ir su Jagomastu. Pažinčiau ir spaustuvės savininką Otto Manderode Tilžėje, kuris spausdino lietuviškus raštus, kada carų laikais Lietuvoje lietuviška spauda buvo uždrausta.

Jagomastų šeimos narius naciai beteisimo sušaudė, kad jie būdami Vokiečių piliečiai, neatsisakė būti lietuviais.

Anksčiau daugelis ūkininkaičių, ėjusį atlikti karinę prievolę, nemo-kėjo vokiškai, todėl pasakojo mano senelis, kad ir komanda buvo atliekama lietuviškai, pavyzdžiui Karaliaučiuje. Ir Tilžėje anksčiau dauguma gyventojų buvo lietuviai. Tagatvė, kurioje vokiečiai gyveno, buvo vadinama vokiečių gatve. Buvus ir lietuvių gatvė, vėliau ji buvo pavadinta Hohe Strasse (Aukštoji gatvė).

Į Rambyno šventes važiuodavome traukiniu į Tilžę, o iš čia garlaiviu į Rambyną, kur privadavome daug žmonių iš Ragainės, Tilžės, Vėlivos, Isrutės, Klaipėdos, Šilutės ir kitų apylinkių. 1928 metais buvau ir Nepriklausomoje Lietuvoje apsilankęs. Man didelį įspūdį padarė už Lietuvos laisvę žuvusiųjų pagerbimas Karo muziejaus sodelyje.

1944 metais vokiečių žandarų įsakymu visi Ragainės apylinkės kaimai buvo evakuoti. Iš pradžių išvarė visus gyvulius ir vėliau su vežimais buvo evakuoti visi gyventojai už Karaliaučiaus į Braunsbergą, ir dar toliau, kol pasiekėme Pamarius (Pommern). 1945 m. kovo mėn. čia patekome rusams. Jie su moterimis elgėsi nežmoniška. Mano kaimynas Krutinaitis mėgino ginti savo žmoną nuo išniekinimo, rusai jį vietoj nušovė. Per dieną rusai nušaudavo po 5 ar 6 evakuotus Prūsų lietuvių ūkininkus, kurie gynė savo moteris ir dukteris nuo išniekinimo.

Rusams užėmus Pamarius, atėmė iš mūsų arklius ir vežimus su visa manta ir įsakė pėsčiomis eiti į namus. Tas grįžimas truko šešias savaites. Dideliais vargais pėsti pasiekėme su žmona savo ūki Valiulių kaime prie Ragainės, nes brolis Augustas buvo palikęs tėvų ūkyje, Lindikių kaime, o aš buvau išsigijęs naują ūki, Valiulių kaime, kur buvau vedęs Bučkytę -- ūkininkaitę iš Govartų kaimo prie Skaisgirių, Pakalnės apskr.

Brolis Augustas nebe-grįžo į savo ūki iš Pamarių, rusai juos išgabenė į Tueringę. 1945 m. gegužės mėn., sugrįžęs į Valiulių kaimą aš, kaip ir kiti mano kaimynai, ūkių trobesius radome nesunaikintus, tik jokių gyvulių nebeturėjome. Kadangi grūdų dar buvo išsilikę, tai susimalę išsikepė duonos, pasisodinome bulvių ir taip drauge su kaimynais, Mačiukų šeima, Ambraziene ir kitais sugrįžusiais ūkininkais pradėjome iš naujo. Ragainėje buvo rusų komentūra, kur aš ir kiti grįžusieji turėjome kas savaitę registruotis. Užsiregistravus rusai įsakė eiti dirbti į kolchozus, kuriuos jie jau buvo įtaisę. Kadangi rusai iš žmonių visus laikrodžius buvo atėmę, tai eidami į darbą laiką mes orientuodavomės pagal Ragainės celiuliozo fabriko sireną -- švilpuką. Darbe reikėjo būti 8 val. ryto ir dažnai dirbdavome iki saulės nusileidimo. Pietus gaudavome kolchoze. Pusryčius ir vakarienę valgydavome namie iš savo išteklų. Pirmuosius metus už darbą iš kolchozo atlyginimo negaudavome, išskyrus valgi pietų metus. Mėšos nebuvo. Kaip kolchoze padėsdavo arklys, tai žmonės imdavo mėšą maistui. Kitais, 1946 metais kolchozo vyrams, kurie dirbo su mašinomis, mokėjo po 200 rublių į mėnesį, o moterys gaudavo nevienodą atlyginimą. Kai kurios po 100 rublių, kitos ir po 140 ar 160, tai priklausė nuo oro. Bet nusipirkti galėjome tik tai, ką gamindavo kolchozas. Sugrįžęs savo ūkyje gyvenau dvejus metus. Tada rusai atgabeno iš Rusijos gyventojų su gyvuliais ir apgyvendino pas ūkininkus. Nuo tos dienos vietos žmonėms gyvenimas pasidarė nepakeliamas.

Atvežtieji kolonistai buvo labai išvargę ir nusukurę žmonės, neturėję rūbų, naminių rakančių, tai jie viską ėmė ir vogė iš vietinių gyventojų. Matyt, rusai tyčia apsodino kolonistais vietos žmones -- ūkininkus, kad juos iš ūkių išvartų į kolchozus. Tai dirbau dar dvejus metus kolchoze po išvargimo iš ūkio. Po keturių metų rusai Tilžėje sudarė vietos gyventojų transportą iš tų, kurie nenorėjo pasilikti po rusų valdžia ir išvažė į Vokietiją. Važiavo visi vietiniai gyventojai, nes rusų tvarkomas gyvenimas nebeteko prasmės žmonėms, kurie buvo pratę gyventi tvarkingai ir pagal savo išmonę. Tame transporte, kuriame vežė ir mane buvo apie 2.000 vietos ūkininkų, visi iš Tilžės

TIMELESS LITHUANIA

Buv. JAV pasiuntinio Lietuvoj
Hon. Owen J. C. Norem
knogos antroji laida jau pasirodė!

Tai nėra vien tik istorijos vadovėlis, bet nuoširdaus lietuvių draugo ir lietuvių tautos istorijos objektyvaus stebėtojo vaizdas, patiekta anglų kalboje.

Knyga tinkama ne tik kaip dovana amerikiečių draugams, bet ir mūsų jaunimui, Lietuvą liečiančias problemas suprantančiam angliškai ir sugebančiam tas problemas tinkamai panaudoti ir skleisti.

TIMELESS LITHUANIA gaunama
DIRVOJE,

6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

ir pas knygų platintojus.

KAINA 4 DOL.

Užsakant paštu, prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

PRINCIPAI IR PADĖTIS...

(Atkelta iš 3 psl.)

da jie turėtų būti laikomi veidmainiais, atseit, tokiais žmonėmis, kurie nesizavėtų lietuvišku menu, jei būtų mokėję prisiiderinti prie naujų sąlygų; jei pelnytųsi duoną, sakysim, būdami daktarais, inžinieriais, advokatais, aplamai, profesionalais. Vadinasi, jų parodytas žavesys savam menui nebuvo nuoširdus, iš sielos gilumos kilęs. Iš kitos pusės, tada turėtume pripažinti visus daktarus, inžinierius, advokatus, kunigus, biznierių, smerkiančius tuos lietuviškus menininkus ir jų meną veidmainiais. Juk, pagal J. Smetonos logiką išeltų, kad jų panieka tam menui ir menininkams kyla iš neapykan-

tos "sukomunistintai Lietuvai", kur jų turimam visuomeniniam orumui ir ekonominiam pastovui nebūtų vietos. Vadinasi, jų smerkimas kyla iš pašalinės priežasties, o ne iš rimto įsitikinimo.

OPORTUNISTAI IR
ZELOTAI

Iš tikrųjų nei vieni, nei kiti nėra veidmainiai: abi šalys turi savo įsitikinimus ir argumentus. Juos galėtume pavadinti gal ir nevykusiais svetimais žodžiais: oportunistais ir zelotais. Pirmieji mato okupuotoje Lietuvoje savaimingai veikiančią ir kuriančią tautą, jei užbrėžtuose rėmuose. Jos kūrybos vaisiai palaiko ir stiprina ją išlikti gyvą ir atgauti visišką laisvę palankiems laikams atėjus. Su tąja tauta verta išelviams bendrauti ir kartu gėrėtis jos kultūriniais laimėjimais. Antrieji, zelotai, temato pirmausiai žiaurų tautos pavergimo faktą. Ši faktą išreiškė jau perdėm perdėta hiperbole adv. Smetona šiais žodžiais: "Kiek daug asarų ir kraujo per tą ketvirtį šimtmečio nutekėjo Nemunui į Baltijos jūrą". Zelotams rodosi, jog lietuvių tauta priversta būti vien įrankiu pavergėjui ir tarnauti jo tikslams -- tvirtinti bei teisinginti okupaciją. Su tokioje padėtyje esančia tauta joks išelvių bendravimas nėra galimas.

GALIMAS
PRIEŠINGUMŲ
SUARTĖJIMAS

Abi pažiūros yra gyvenamojo istorinio momento padaras. Ar jos kada suartės, parodys ateitis. Pagal istorinio vyksmo dėsni, kur priešingumai turi tendenciją išsilyginti (coincidentia oppositorum), galima tikėtis jų suartėjimo. Šiam tikėjimui paremti gražiai dera baigiamieji Goethes Fausto žodžiai:

Alles Vergaenglische
ist nur ein Gleichnis,
Das Unzulaenglische
hier wird Erreignis.

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄% ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5% ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-5; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

• Dirvą pavieniais numeriais perkantiems savo skaitojams pranešame, kad iš Superior Ave. išsikėlus St. Astrausko Baltic Delicatessen krautuvei, Dirvą pardavinėti maloniai sutiko E. Mazys savo kirpykloje. Kirpykla yra šalia buv. Baltic Delicatessen krautuvės Superior Ave.

• "Aukuro" ansamblis kviečia visą jaunimą jungtis į jų eiles. Ateinantieji metai yra jubiliejiniai, todėl norima parengti neeilinis repertuaras. Tam reikalinga visų senųjų ir naujų choristų talka. Į "Aukurą" priimami visi nežiūrint kurią mokyklą lanko ar jos visai nelanko.

TUNTO SUEIGA IR LAUŽAS

Gražus vakaras pritraukė daug clevelandiečių į Nėringos skaučių tunto sueigą ir laužą rugsėjo 16 d. Erie ežero pakrantėje. Su sueiga tuntas oficialiai pradėjo naujus darbo metus. Sueigos metu nemažas būrys jaunų lietuvių davė paukščių žodį. Taip pat kiekviena draugovė prisiminė savo seses gyvenančias kituose pasaulio kraštuose. Po įspūdingos sueigos, įvyko laužas kurį nuotaikingai pravedė sesės Jokūbaitytės. Laužui gestant, sustoję ratu, skautai ir svečiai sudainavo tradicinę "Ateina naktis" ir įspūdingai išsiskirstė namo.

• Apdraudos reikalais geriausių patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 30 D. -- Dirvos metinis ballus, Šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 1 D. Sekmadienį 12:00 val. SLA 14 Kuopos narių sueiga.

SPALIO 14 D. LTM Čiurlionio ansamblio metinis koncertas - ballus.

DIRVOS RUDENS BALIUS

Rugsėjo 30 d., šeštadienį

Šv. Jurgio parapijos salėje Clevelande

Meninę programą išpildys

solistė NATALIJA AUKŠTUOLIENĖ

Jame Tamstų lauks įdomi ir nuotaikinga meninė programa. Tamstų akivaizdoje paaškęs 1967 m. Dirvos novelės konkurso laureatas ir, jeigu jis galės dalyvauti, trumpas pagerbimas ir premijos įteikimas. Šiltų ir šaltų valgių vakarienė, bufetas, šokiai ir kitos įvairenybės. Visa tai tik 6 dol. asmeniui. Stalai po 10 asmenų grupėms.

Bilietai įsigijami iš anksto Dirvoje, 6907 Superior Ave., Cleveland. Tel. 431-6344, arba pas ALTS skyriaus išd. Vladą Blinstrubą, 829 E. 185 St., tel. 531-2660.

Šokiams gros Wadnall orkestras.

Pradžią 7:30 val. vak.

Sol. N. AUKŠTUOLIENE

SPALIO 27 - 29 D. B. Vilku-taitytės-Gedvilienės dailės kūrinių paroda Čiurlionio Ansamblio namuose, Rengia Ateities klubas.

SPALIO 28 D. Tradicinis "Lithuanian Village" Inc. ballus koncertas.

SPALIO 29 D. Vysk. M. Valančiaus Lit. Mokyklos ruošiami pietūs Šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 4 D. Korpi Neo-Lithuania metinis ballus.

LAPKRIČIO 11 D. LVS Ramovė rengia Kariuomenės Šventės Minėjimą

LAPKRIČIO 25 D. -- Lietuvių Diena, Naujos liet. parapijos salėje. Rengia LB Clevelando I ir II Apylinkės.

GRUODŽIO 3 D. Sekmadienį 12:00 val. nepaprasta SLA 14 Kuopos narių sueiga.

GRUODŽIO 17 D. Vysk. M. Valančiaus Lit. Mokyklos Eg-lutė Lietuvių Salėje.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimą Šv. Jurgio parapijos salėje ruošia L. F. Bičiuliai.

1968

SAUSIO 21 D. Vysk. M. Valančiaus Lit. Mokyklos ruošiami pietūs Šv. Jurgio parapijos salėje.

SAUSIO 27, ir 28 D. Vaidilos teatro pastatymas A. Rūko "Keturį Keliauninkai".

VASARIO 3 D. Ateinininkų ballus Šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 24 D. Lietuviams Budžiams Remti Valdybos tradicinis vakaras Šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 10 D. Kaziuko Mugė.

LIETUVOJE

"ANTIKUNIGUI" 60 METŲ...

Jonas Ragauskas, buvęs kunigas, 1948 metais pavirtęs uoliausiu "antikunigu", rugpjūčio 23 d. visuose laikraščiuose Lietuvoje buvo sveikinamas ir garbinamas sulaukęs 60 metų amžiaus. Per pastaruosius 19 metų reikėsi kaip pats uoliausias Lietuvoje priešreliginės propagandos apaštalas. Pastaruoju metu prasitaria apie pašlijusią jo sveikatą. Kitas J. Ragauskos bendrakeleivis, buvęs kunigas S. Markonis (dabar antireliginio muziejaus direktorius buvusiojo šv. Kazimiero bažnyčioje Vilniuje) rašė Tiesoj, kad "Dargi susirgęs Ragauskas nepadėjo plunksnos. Jo straipsniai vienas po kito pasirodo spaudoje".

Į naują tikybą, tačiau, kelias J. Ragauskui, pasirodo bus buvęs ilgas. Dar tik dabar jis esąs priimtas pandidatu į komunistų partiją... (ELTA)

GALĖS "ILSĖTIS"

Kauno Vytauto parke, kurio oficialus vardas dabar -- Vytauto kultūros ir poilsio parkas, rugpjūčio pradžioje atidarė naują šokių paviljoną, kuriame, anot Tiesos (rugs. 4), "vienu metu galės kultūringai ilsėtis 1500 žmonių". Pastatą suprojektavo inž. A. Kvedarienė.

Tarp ko kita, toks pranešimas yra būdingas ru-suose išgalėjusio kalbos stiliaus lietuvių spaudos kalbon išbrovimo pavyzdys. Jei parkas, tai būtina "poilsio ir kultūros", kaip Maskvoj! Dar savotiškiau skamba, kai sako, kad šokių salėje galės "ilsėtis" pusantro tūkstančio žmonių vienu metu... (ELTA)

REIKALINGA MOTERIS

namų ruošos darbams, šiek tiek prosinimo. Vienai dienai kas antrą savaitę. Mažų vaikų nėra. Atlyginimas pagal susitarimą. Patikima. Rekomendacijos.

Teirautis tel. 381-1363 po 5 val. vak. arba šeštadienį. (99-101)

• VYRESNIO AMŽIAUS MOTERIS, neseniai apleidusi ligoninę, skubiai ieško apsigyvenimui kambario. Laikina reikalinga priežiūra. Skambinti 531-0284 po 6 val. vak.

REIKALINGAS VYRAS

MECHANIKO MOKINYS

Jaunas vyras išmokti bendrai įmonės priežiūrai ir paruošimui popierinių dėžių mašinerijai.

Kreiptis į

Apex Paperbox Co.
2716 East 79 St.
prie CTS Rapid stoties
(99-101)

SHAPER HAND
TO DO MODEL WORK.
Small shop near West Side.
BUILDERS OF MACHINERY.
Steady work, good hourly rates. Days
Cammann Mfg. Co.
2700 Henninger Rd., Cleveland, Ohio
216 — 661-2550 (100-108)

REIKALINGA

namų šeimininkė. Tekėtų gyventi kartu ir rūpintis jauna žmona bei 2 mažais vaikais. South Euclid.

Teirautis tel. 382-9821 tarp 6-11 val. vak.

HELP WANTED MALE

THE
CLEVELAND
PNEUMATIC
Tool Co.

3784 E. 78 St.
Cleveland, Ohio
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS
Corp.

MACHINISTS
TO WORK ON
AERO SPACE
MISSILE and
Aircraft Components

KELLER-
HYDROTEL
Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL
BORING
MILLS

TURRET
LATHES

GAP TURRET
LATHES

ENGINE
LATHES

MILLING
MACHINES

RADIAL
DRILLS

NUMERICAL
CONTROLLED
MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINI
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS.

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.
OR CALL
341-1700

for an interview convenient
for you.

"MAŽŲJŲ NAMŲ SAVININKAI
TURI TEISĘ Į ŽEMESNIUS
MOKESČIUS"

— CARL STOKES

"AŠ TIKIU Į CLEVELANDĄ".

— CARL STOKES

BALUOK UŽ GERIAUSIAI
KVALIFIKUOTĄ...

IŠRINKIT

CARL B. STOKES

BURMISTRU

Demokratų pirminiai rinkimai —
SPALIO 3, 1967

Stokes for Mayor Committee
Gerardine Williams, Sec'y. 1269 E. 99th St., Cleveland, O.

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Teodoras Blinstrubas, ALT S-gos pirmininkas, JAV LB Tarybos narys ir Kazimieras Pocius, ALT S-gos išdininkas, mokytojo pagerbimo iškilnių progą lankėsi Detroite.

T. Blinstrubas bendruomeninėje veikloje reiškiasi nuo pat organizuotos Bendruomenės sudarymo pradžios, be to buvo Lietuvių Fondo valdybos pirmininkas ir yra ALT valdybos vicepirmininkas. K. Pocius aktyviai dalyvauja bendruomeniniuose darbuose East Chicagoje.

• Dr. Leonas Kraučeliūnas, JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos narys, sutiko eiti JAV ir Kanados Lietuvių III-sios Tautinių Šokių šventės rengimo Komiteto pirmininko pareigas ir sudaryti komitetą.

Tautinių šokių šventės repertuaras jau galutinai nustatytas ir spausdinamas. Dalis repertuare numatytų šokių yra Mūsų šokiai knygoje, kuri siuntinėjama užsiregistravusiems šventėje dalyvauti šokių rateliams. Repertuarą nustatė Lietuvių šokių Institutas.

• Kompozitoriaus Dariaus Lapinsko muzikiniai draminiai kūriniai, kurie bus išpildyti Kultūros Kongreso metu yra didelis kūrybinis laimėjimas žengiant į 50-ties metų nuo Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktį. Didesnės lietuvių kolonijos jau dabar turėtų planuoti šiuos kūrinius išgirsti ir pamatyti savoje kolonijoje. Kūrinių išpildytojų skaičius nedidelis, todėl didesnėms kolonijoms jų pastatymo išlaidos būtų pakeliamos.

• Marija Rudienė, praėjusiame JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos posėdyje buvo išrinkta vadovauti JAV ir Kanados III-jo Kultūros Kongreso parengimui.

VYTĖ NEMUNELIS LAIMEJO PREMIJĄ

Jaunimo giesmės teksto konkursą laimėjo žinomas vaikų literatūros kūrėjas Vyte Nemunelis. Jury komisija, susidedanti iš Aldo-

nos Augustinavičienės, Vacio Kavaliūno ir Juozo Stempuzio, paskyrė premiją už konkursui atsiųstą eilėraščių "Mūsų žemė Lietuva", pasirašytą Bitutės slapyvardžiu. Atidarius atskirą voką paaiškėjo, kad jo autorius esąs poetas Vyte Nemunelis.

Suaugusiųjų chorų giesmės teksto premija nebuvo paskirta, nes iš atsiųstųjų konkursui eilėraščių jury komisija nerado tinkamo. Todėl PLB valdyba nutarė suaugusiųjų chorų giesmės teksto konkursą pratęsti iki 1967 m. lapkričio 15 d. Rankraščiai turi būti siunčiami šiuo adresu: Suaug. Giesmės Konkursui, c/o J. Stempuzis, 4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121.

PRATĖSIAMAS KONKURSAS DAILININKAMS

Kaip žinia, Jungtinis Finansų Komitetas, ruošdamasis telkti lėšas Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo 50-ties metų minėjimo reikalams, buvo paskelbęs konkursą Lietuvos dailininkams suprojektuoti sekančius piešinius - kūrinius:

1. metaliniam ženkleiui, tinkamam segti į švarko atlapą;
2. ženkleiui lipdyti ant laiško vokų ar atviručių;
3. atitinkamam piešiniui, kuris bus naudojamas numatomiems išleisti vokams;
4. piešiniui, numatomiems išleisti atvirutėms, minint 50-čio sukaktį.

Beskubant nebuvo atkreiptas dėmesys, jog vasaros metas labiau tinkamas poilsiavimui, bet ne dalyvavimui konkurse, todėl ir nesulaukta pakankamo skaičiaus dailininkų kūrinių. Komitetas, norėdamas meno kūrėjams duoti progos gausiau pasireikšti, konkursą pratęsia iki 8 m. spalio 15 d.

Dailininkui ar dailininkei, kurių projektai sudarytos komisijos bus priimti, Komitetas sumokės 100 dol. premiją už kiekvieną išvardintų keturių dalykų kūrinių.

Laikovo pasaulio dailininkai kviečiami kuo skubiau siųsti savo kūrinius konkursui, tuo prisidedant prie reikšmingesnio 50-ties metų Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimo. Siųsti

Worcesterio Labdaringos Draugijos ir Maironio Parko valdyba ir direktoriai. Sėdi iš kairės: J. Pipiras, U. Roževičienė, E. Kauševičienė, O. Keršienė ir pirm. K. Adomavičius, Stovi: P. Molis, V. Gedmintas, J. Miliauskas, J. Tamašauskas, J. Štaras, A. Parulis, V. Židžiūnas, V. Roževičius, A. Kauševičius, R. Jakubauskas ir A. Glodas. Spalio 1 d. Maironio Parkas rengia minėjimą, kuriame meninę programą išpildys solistė Daiva Mongirdaitė ir Venclauskas. Visi lietuviai kviečiami į minėjimą atsilankyti. Pradžia 1 val.

Šiuo adresu: United Lithuanian Finance Committee, 29 West 57th Street, New York, N.Y. 10019.

KANADOS LIETUVIAI

• KLB St. Catherines apylinkė rugsėjo 16 d. Slovakų salėje suruošė įspūdingą Tautos šventės minėjimą, kuriai tradicinė data yra skiriama rugsėjo 8-ji. Tos dienos tema paskaitą skaitė LB Krašto valdybos kultūros reikalų vadovas ir vicepirmininkas Stp. Kairys. Programą kuone išimtinai išpildė jaunimas. Vietiniais talkino Toronto sku dutininkai ir tautinių šokių grupė. Niagaros pusiasalio lietuvių susidomėjimas minėjimu turėtų būti teigiamai įvertintas, nes tai pasako jų gausus atsilankymas.

• Toronto Maironio vardo šeštadieninės mokyklos tėvų metinis susirinkimas yra kviečiamas Prisikėlimo parapijos patalpose spalio 8 d. tuoj po pamaldų, 12 val. 30 min. Darbotvarkėje numatoma švietimo tarybos pirmininko, mokyklos vedėjo ir tėvų komiteto pirm. pranešimai. Taipgi renkami ateinantiems mokslo metams naujas komitetas. Komitetui jau eilę metų sėkmingai vadovauja L. Šeškus.

• Stepo Kairio iniciatyva Toronto skautai, puoselėdami lietuviškos muzikos ir dainos meną, įsigijo keletą kanklių ir jau toje srityje yra pradėję darbą. Tai sveikintinas užsimojimas, kuriam linkėtina ko geriausios sėkmės.

Amerikos Lietuvių Montessori Draugijos Vaikų Nameliai Chicagoje 69 gatvėje paruošia auklėtinius ateities darbams ir moksliniams siekimams. Čia mokinė dėsto įvairių formų kaladėles, lavindama erdvės pažinimą, rankos ir akių koordinaciją.

"KONTRŽVALGYBA LIETUVOJE"

mirusio gen. konsulo Jono Budrio atsiminimų knyga jau galite įsigyti ar užsisakyti Dirvoje. Kaina 2 dol. Su persiuntimu — 2.25 dol.

Dirvoje taip pat galite užsisakyti ar įsigyti William R. Schmalstieg ir Antano Klimo angliškai paruostą leidinį "Lithuanian Reader for Self-Instruction". Kaina 1 dol.

Abi knygas išleido Tėvai Pranciškonai Brooklyne.

DETROIT

• Anastazijos Tamošaitienės meno kūrinių paroda atidaroma rugsėjo 30 d., šeštadienį, 9 val. ryto Detrito universiteto bibliotekoje. Paroda tęsis iki spalio 8 d., 9 val. vakaro.

Lankomo valandos: šeštadienį nuo 9 iki 5 v. v., sekmadienį 1 p. p. — 9 val. vakaro, pirmadienį — ketvirtadienį 8 ryto — 10 v. vakaro, penktadienį 8 — 5 val. vak.

• Šv. Antano parapijos gegužinė rugsėjo 17 d. New Liberty Parke buvo sėkminga. Nors ir šaltokas oras jau buvo, bet atsilankusių skaičius buvo virš 500 suaugusių ir 100 jaunuolių. (ag)

CHICAGO

• Anglijos Lietuvių Klubo metinė vakarienė įvyks spalio 14 d., 7:30 val. Pakšto salėje. Staliukus patartina iš anksto užsakyti pas Pr. Rumšą, 4359 So. Maplewood Ave. Tel.: VI 7-2149. Auka prie įėjimo 5.50 dol. Pakvietimai nebus siuntinėjami. (101-104)

LIC VICEDIREKTORĖ

RŪTA DOMARKAITĖ, gimusi Vokietijoje ir užaugusi East Chicago Indiana, baigė pirmąją mokėsi Chicago Aukštesnę Lituanistinę mokyklą 1962 metais. Tuo metu ji buvo pradėjusi dirbti su Jūrų Skautais, kurių gretoje ji ilgą laiką ėjo vadovės pareigas.

Veikli studentė, ji buvo Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdybos Tarptautinio Skyriaus Vedėja 1965-67 metais bei Lietuvių Studentų Sąjungos Chicago Skyriaus valdyboje 1965-67 metais. Ji buvo viena iš steigėjų Pasaulio Lietuvių Studentų Atstovybės, Jaunimo Kongreso metu ir dabar įeina į PLB Jaunimo Sekciją, kaip tos Atstovybės narė. Ji taip pat priklauso Akademikų Skautų Sąjūdžiui.

Lapkričio 13-tos žygio metu, Rūta buvo viena iš dešimt Akademikų kurie nuėjo kelti Lietu-

vos vardo Saugumo Tarybos Rūmuose Jungtinėse Tautose, Jaunimo Kongreso metu, ji vadovavo sėkmingam "Miss Lithuania" komitetui ir buvo Registracijos Komiteto pirmininkė.

Meno srityje Rūta taip pat yra ne kartą pasireiškusi. Ji yra dažnai pasirodžiusi scenoje East Chicago kolonijoje. Ją rašo poezijos bei prozos dalykėlius. Neseniai ji dalyvavo literatūros vakare su savo kūryba Akademikų Skautų suvažiavime. Eilę metų ji šoko ir tebešoka su Brazilienės Studentų Ansambliu, kuris šiuo metu ruošiasi vykti į Montrealį -- Expo '67. Ji buvo viena iš steigėjų BATUN'o, 1966 m., New York. O pernai vasarą ji įsigijo daug politinių žinių dirbdama su League of Women Voters of Illinois.

Šiuo metu Rūta studijuoja politinius mokslus, paskutiniuose metuose Xavier College, Chicagoje, kur ji yra išrinkta Student Chairman of the Social Science Division -- vienintelė tokia pozicija visame universitete.

Lietuvių tarpe, ji šiuo metu yra Lietuvių Bendruomenės Apygardos valdybos narė jaunimo reikalams. Ji yra viena iš LIC steigėjų ir dabar eina vicedirektorės pareigas. (LIC)

AUKOS DIRVAI

Q.Dorn, Corning	10.00
T. Gaižauskas, Venezuela	4.00
J. Misevičius, Baltimore	2.00
M. Sorius, Chicago	4.00
A. Tamošaitis, Kingston ..	1.00
R. Tamulionis, Detroit	2.00
Z. Peckus, Cleveland	3.00
F. Noreika, Stayner	1.00
A. Andriūšis, Boston	4.00
Z. Milašienė, Cleveland ...	4.00
P. Valaitienė, Cleveland ...	5.00
N. Von Kiparski, Hunsburg	1.00
K. Chesnos, Baltimore	2.00
J. Bartkus, Chicago	4.00
E. Vizgirda, Detroit	10.00
R. Aušrotas, Cambridge ...	1.00
J. Bastys, Briarcliff	4.00
M. Tarutienė, Cleveland ...	5.00
S. Malinauskas, Detroit	4.00
H. Meilus, Parma	2.00
K. Čeputis, Muskegon	4.00

NAUJAS DAINŲ RINKINYS

Ką tik išleistas naujas lietuviškų dainų rinkinys "SU DAINA". Iki šiol buvusios panašių rinkinių laidos išsibaigusios ar sunkiai berandamos. Naujas rinkinys kišeninio formato, 351 psl., atspausdintas ant gerio popieriaus. Dainas surinko Gražina Šimukonienė. Rinkinyje yra 392 populiarios lietuviškos dainos. Platus stovyklose dainuojamų dainų skyrius. Rinkinio kaina 2 dol. Šį naują, patrauklų ir naudingą lietuviškų dainų rinkinį galima įsigyti Dirvoje, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

JOURNEYMEN

ELECTRICIANS PIPEFITTERS MILLWRIGHTS

ALL GM EMPLOYEE BENEFITS PROGRAMS WILL ACCURE AS YOU ENJOY TOP EARNINGS WITH A WINNING TEAM. MAKE APPLICATION AT OUR EMPLOYMENT OFFICE 8 A.M. - 4 P.M. MONDAY THROUGH FRIDAY.

FISHER BODY DIVISION

900 BALDWIN AVE.
PONTIAC, MICHIGAN

AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER

(101-105)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2808 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžių ir visų kitų Lietuvoje pagedaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą. Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

Šių metų liepos 22 d. iš mūsų tarpo išsiskyrė mūsų mylimas vyras ir tėvas

A. A.

ALEKSAS MATONIS,

palaidotas VII. 25 lietuvių kapinėse Waterbury, Conn.

Nuoširdžiai dėkojame kun. R. Yuškauskui už budėjimo metu rožinio atkalbėjimą, kun. P. Sabuliui už rožinio atkalbėjimą, šv. Mišių atnašavimą ir palydėjimą į kapines.

Dėkojame p. Kazimierui Seliokui už gražų giedojimą laidotuvių metu bažnyčioje.

Dėkojame ramovėnams ir skautų vadovams, skautėms bei skautams, budėjusiems garbės sargyboje prie karsto ir su vėliavomis dalyvavusiems visose laidotuvių apeigose.

Mūsų nuoširdi padėka priklauso karstą nešusiems ramovėnams ir skautų atstovams.

Dėkojame v. s. Petruui Moliui, p. Vaclovui Nenortui, s. Mykolui Manomaičiui ir s. Juozui Starėnui už jautrius atsisveikinimo žodžius kapinėse.

Labai dėkojame visiems — žodžiu, raštu, gėlėmis ir kitaip Velionį pagerbusiems.

Nepaprastai dėkojame mūsų draugams, bičiuliams ir visiems — didele meile mus globojusiems, a. a. Velionį abi budėjimo dienas gausiai lankiusiems, laidotuvių dalyvavusiems ir su mumis gedėjusiems.

Širdingai ačiū!

Liūdinti šeima

žmona Lydija Matonienė,
sūnus Vytautas ir
duktė Marija Rūta.